

Femte Moseboken

Femte Moseboken kallas också Deuteronomium (latin för ”den andra lagen”) och Dvarím (hebreiska för ”de ord”, 1:1). Den återger Moses sista tal till Israels folk på Moabs hedar öster om Jordans mynning i Döda havet strax före hans död (kap 34), kanske i början av 1406 f Kr.

Boken är disponerad som ett förbundsfördrag mellan Gud och hans folk. Det första talet (kap 1-4) utgör en historisk tillbakablick över Herrens ledning under ökenvandringen. Det andra talet (5-26) sammanfattar Guds lagar för Israel som Guds förbundsfolk. Det tredje talet (27-30) stadfäster och förnyar förbundet. De sista kapitlen (31-34) är en epilog med Moses avskedssång, välsignelse och död som troligen sammanställdes av hans efterträdare Josua (31:3).

Berömda avsnitt som tas upp i Nya testamentet är kärleksbudet i 6:4f och löftet om Profeten i 18:15f.

Mose ger en historisk tillbakablick

¹ Detta är de ord som Mose talade till hela Israel i öknen på andra sidan Jordan, på hedmarken mitt emot Suf mellan Paran och Tofel, Laban, Haserot och Di-Sahab.

² Det är elva dagsresor från Horeb längs vägen över Seirs bergsbygd till Kadesh-Barnea.

1:1 hedmarken Moabs hedar (4 Mos 33:49) strax öster om Jeriko. De uppräknade platsnamnen tycks ha passerats under vandringen (jfr 4 Mos 33). **1:2** elva dagsresor från Horeb Ca 20 mil från berget Sinai.

³ I det fjortionde året, på första dagen i elfte månaden, talade Mose till Israels barn allt som HERREN hade befallt honom att säga dem.

⁴ Det var efter att han hade slagit Sichon, amoreernas kung som bodde i Heshbon, och Og, Bashans kung som bodde i Ashtarot vid Edrei.

⁵ På andra sidan Jordan i Moabs land började Mose förklara denna undervisning. Han sade:

⁶ HERREN vår Gud talade till oss vid Horeb och sade: "Ni har stannat länge nog vid detta berg.

⁷ Bryt nu upp och gå till amoreernas bergsbygd och till alla deras grannfolk på Hedmarken, i Bergsbygden, i Låglandet, i Negev och i kustlandet vid havet. Gå till kananeernas land och till Libanon ända till den stora floden, floden Euftrat.

⁸ Se, jag har lagt landet framför er. Gå nu och inta det land som HERREN med ed har lovat era fäder Abraham, Isak och Jakob att ge åt dem och deras efterkommande efter dem."

Domare utses

⁹ På den tiden sade jag till er: "Jag kan inte bära er ensam.

¹⁰ HERREN er Gud har förökat er, och se, i dag är ni lika talrika som stjärnorna på himlen.

¹¹ Må HERREN, era fäders Gud, föröka er tusenfalt och välsigna er, så som han har lovat er.

1:3 fjortionde året ... elfte månaden Jan-feb, kanske 1406 f Kr. **1:4** 4 Mos 21:23f, 33f. **1:4** slagit Sichon ... Og Kungar öster om Jordan. Se 2:26f, 4 Mos 21:21f. **1:7** amoreernas bergsbygd Här troligen samlingsnamn för södra delen av landet, från Jerusalem (Jos 10:3, 6) ner till Kadesh-Barnea (5 Mos 1:20). **1:7** kananeernas land Här troligen delen norr om Jerusalem upp till Libanon (jfr 11:30). **1:8** 1 Mos 12:7, 15:18f, 17:8. **1:9** 2 Mos 18:17f. **1:10** 1 Mos 15:5, 22:17, 5 Mos 10:22.

12 Men hur ska jag ensam kunna bära era bekymmer, bördor och tvister?

13 Utse åt er visa, förståndiga och kunniga män inom era stammar, så ska jag sätta dem till huvudmän över er.”

14 Ni svarade mig: ”Ditt förslag är gott.”

15 Då tog jag huvudmännen i era stammar, visa och kunniga män, och satte dem till huvudmän över er. De blev befälhavare över tusen, över hundra, över femtio eller över tio, och förmän i era stammar.

16 Vid den tiden befalldes jag era domare och sade: ”Hör efter vad tvisten gäller mellan era bröder och döm rättvist mellan en man och hans bror eller främlingen hos honom.

17 När ni dömer ska ni inte vara partiska utan lyssna både till den ringe och den höge. Ni ska inte frukta för någon människa, för domen tillhör Gud. Och om något fall blir för svårt för er, ska ni lägga fram det för mig så att jag får höra det.”

18 Jag befalldes er på den tiden allt ni skulle göra.

Spejare sänds ut från Kadesh

19 Vi bröt upp från Horeb och vandrade genom hela denna stora och fruktansvärda öken som ni har sett, på vägen till amoreernas bergsbygd, så som HERREN vår Gud hade befallt oss. Och vi kom till Kadesh-Barnea.

20 Där sade jag till er: ”Ni har nu kommit till amoreernas bergsbygd som HERREN vår Gud vill ge oss.

1:13 sätta dem till huvudmän Se 2 Mos 18:25. Lag och rätt påbjöds av Gud (se t ex 16:18f, 17:8f). **1:15** 2 Mos 18:24f. **1:17** 2 Mos 23:3, 3 Mos 19:15, 5 Mos 16:19, 2 Krön 19:6, Ords 24:23f, Jak 2:9f.

21 Se, HERREN din Gud har lagt landet framför dig. Dra dit upp och inta det så som HERREN, dina fäders Gud, har befallt dig. Var inte rädd eller modlös.”

22 Då kom ni alla fram till mig och sade: ”Låt oss sända i väg några män framför oss som kan utforska landet åt oss, och sedan komma tillbaka till oss med uppgift om vägen vi ska ta dit upp och om de städer vi ska komma till.”

23 Jag tyckte att förslaget var gott, och jag tog ut tolv män bland er, en från varje stam.

24 De gav sig i väg och drog upp till Bergsbygden och kom till Druvdalen och spejade i landet.

25 De tog med sig av landets frukt och förde det ner till oss och lämnade sin rapport till oss och sade: ”Det är ett gott land som HERREN vår Gud ger oss.”

26 Men ni ville inte dra dit upp utan trotsade HERREN er Guds befallning.

27 Ni klagade i era tält och sade: ”HERREN hatar oss, därför har han fört oss ut ur Egyptens land och gett oss i amoreernas hand för att förgöra oss.

28 Vart ska vi ta vägen? Våra bröder har gjort oss modlösa, för de säger: Folket är större och resligare än vi, städerna är stora och befästa upp till himlen, och dessutom såg vi anakiter där.”

29 Då svarade jag er: ”Bli inte förskräckta, var inte rädda för dem!

1:22 4 Mos 13:2f. **1:22** sända i väg några män Se avsnittet om spejarna i 4 Mos 13-14. **1:27** 4 Mos 14:2f. **1:28** anakiter Berömda högresta kämpar (jfr 4 Mos 13:34). Jättelika kananeiska krigare nämns också i den egyptiska Anastasipapyren från 1200-talet f Kr.

30 HERREN er Gud som går framför er ska själv strida för er, precis som han gjorde för er i Egypten inför era ögon.

31 Och i öknen såg du hur HERREN din Gud bar dig, så som en man bär sin son, hela den väg ni vandrade tills ni kom till denna plats.”

32 Men trots detta trodde ni inte på HERREN er Gud,

33 som gick framför er på vägen för att utse lägerplatser åt er – om natten i eld för att visa er vägen ni skulle gå och om dagen i molnskyn.

Herrens straff

34 När nu HERREN hörde era ord, blev han vred och svor en ed:

35 ”Ingen av dessa män i detta onda släkte ska få se det goda land som jag med ed har lovat att ge era fäder,

36 ingen utom Kaleb, Jefunnes son. Han ska få se det, och åt honom och hans barn ska jag ge det land som han har satt sin fot på, därför att han i allt har följt HERREN.”

37 Också på mig blev HERREN vred för er skull. Han sade: ”Inte heller du ska komma dit in.

38 Josua, Nuns son, din tjänare, han ska komma dit in. Ge honom mod, för han ska dela landet åt Israel som arv.

39 Och era barn som ni sade skulle bli fiendens byte, och era söner som i dag varken förstår gott

1:30 2 Mos 14:14, 24f, Jos 10:14, 42. **1:31** 5 Mos 32:10f. **1:33**
2 Mos 13:21f, 4 Mos 10:33f. **1:35** 4 Mos 14:21f, 26:64f, 32:11f,
5 Mos 2:14f, Ps 95:11. **1:37** 4 Mos 20:12, 27:13f, 5 Mos 3:26f, 4:21,
34:4f. **1:39** 4 Mos 14:3, 31.

eller ont, de ska komma dit in. Åt dem ska jag ge landet, och de ska ta det i besittning.

⁴⁰ Men ni ska vända om och bege er mot öknen i riktning mot Röda havet.”

⁴¹ Då svarade ni mig: ”Vi har syndat mot HERREN. Vi vill dra upp och strida, precis som HERREN vår Gud har befallt oss.” Och var och en spände på sig sina vapen och tänkte att det skulle vara lätt att dra upp mot bergsbygden.

⁴² Men HERREN sade till mig: ”Säg till dem: Ni ska inte gå dit upp och ge er in i strid så att ni blir slagna av era fiender, för jag är inte med er.”

⁴³ Jag talade till er, men ni lyssnade inte på mig utan trotsade HERRENS befallning och drog i övermod upp mot bergsbygden.

⁴⁴ Och amoreerna som bodde i den bergsbygden drog ut mot er och jagade er som bin gör, och slog er i Seir och drev er ända till Horma.

⁴⁵ Då vände ni tillbaka och ni grät inför HERRENS ansikte. Men HERREN hörde inte er röst, han lyssnade inte till er.

⁴⁶ Därför måste ni stanna i Kadesh så många dagar som ni gjorde.

2

Åren i öknen

¹ Så vände vi om och gick mot öknen, på vägen mot Röda havet, så som HERREN hade sagt till mig. Det tog lång tid att ta oss runt Seirs bergsbygd.

1:41 4 Mos 14:40f. **2:1** 4 Mos 14:25, 21:4, 5 Mos 1:40, Dom 11:18.

2:1 runt ... Seir När folket vägrades genomfart rundade man istället området (4 Mos 20:14f).

² Då sade HERREN till mig:

³ ”Länge nog har ni gått runt om denna bergsbygd. Vänd er nu mot norr.

⁴ Och säg till folket: Ni kommer att dra fram genom det område som tillhör era bröder, Esaus barn som bor i Seir. De är rädda för er, men var försiktiga.

⁵ Ni ska inte gå i strid med dem, för av deras land ska jag inte ge er ens så mycket som en fotsbredd, eftersom jag redan har gett Seirs bergsbygd till besittning åt Esau.

⁶ Ni ska köpa mat att äta av dem för pengar, och köpa vatten att dricka av dem för pengar,

⁷ för HERREN din Gud har välsignat dig i allt du företagit dig. Han har tagit hand om dig under din vandring i denna stora öken. I dessa fyrtio år har HERREN din Gud varit med dig och ingenting har fattats dig.”

⁸ Så drog vi bort från våra bröder, Esaus barn, som bodde i Seir, och lämnade Hedmarksvägen och Elat och Esjon-Geber. Vi vek av och tog vägen mot Moabs öken.

⁹ Och HERREN sade till mig: ”Du ska inte angripa Moab eller gå i strid med dem, för av deras land ska jag inte ge dig något till besittning, eftersom jag redan har gett Ar till Lots barn.”

¹⁰ Förr bodde emeerna där, de var ett folk som var stort, talrikt och resligt som anakiterna.

¹¹ Liksom anakiterna räknas också de för

rafaeer, men moabiterna kallar dem emeer.

¹² I Seir bodde tidigare horeerna, men Esaus barn drev bort dem och förgjorde dem och bosatte sig i deras land, alldeles som Israel gjorde med det land som HERREN hade gett dem till besittning.

¹³ ”Så bryt nu upp och gå över bäcken Sered.” Vi gick då över den bäckravinen.

¹⁴ Från den tid vi lämnade Kadesh-Barnea tills vi gick över bäcken Sered gick det trettioåttio år. Under den tiden dog hela det släkte av stridsmän som fanns i lägret, så som HERREN med ed hade förklarat för dem.

¹⁵ HERRENS hand var emot dem, och han utrotade dem ur lägret så att de dog.

¹⁶ När nu alla stridsmän i folket hade dött,

¹⁷ sade HERREN till mig:

¹⁸ ”Du ska i dag gå över Moabs gräns vid Ar

¹⁹ och ska då komma i närheten av ammoniterna. Men du ska inte angripa dem eller gå i strid med dem, för jag kommer inte att ge dig något i ammoniternas land till besittning, eftersom jag redan har gett det till Lots barn.”

²⁰ Också detta räknas till rafaearnas land. Rafael bodde där tidigare, men ammoniterna kallar dem samsummiter.

²¹ De var ett folk som var stort, talrikt och resligt som anakiterna. Men HERREN förgjorde dem för

2:11 rafaeer Högväxt folk som förknippades med området öster om Jordan (3:11f) och senare med Gazaremsan (2 Sam 21:16f, 1 Krön 20:4f). **2:12** 1 Mos 14:6, 36:20f. **2:12** horeerna Troligen utvandrade hurriter, ett indoeuropeiskt folk från Mitanniriket i Syrien.

2:13 4 Mos 21:12. **2:13** bäcken Sered Sommartorr bäckravין som mynnar ut vid Döda havets sydspets. **2:14** 4 Mos 14:29f. **2:19** 1 Mos 19:38, Dom 11:15f.

ammoniterna, som fördrev dem och bosatte sig i deras land.

²² På samma sätt gjorde han för Esaus barn som bor i Seir, när han förgjorde horeerna för dem. De drev bort dem och bosatte sig i deras land, där de bor än i dag.

²³ Även aveerna som bodde i byar ända fram till Gaza blev förgjorda av kaftoreerna, som drog ut från Kaftor och sedan bodde i deras land.

²⁴ ”Bryt nu upp och gå över floden Arnon. Se, jag har gett amorén Sichon, kungen i Heshbon, och hans land i din hand. Börja att inta det och ge dig i strid med honom.

²⁵ Redan i dag ska jag börja att inge fruktan och skräck för dig hos alla folk under himlen, så att de darrar och bävar för dig när de hör berättas om dig.”

Kung Sichon besegras

²⁶ Och jag skickade sändebud från Kedemots öken till Sichon, kungen i Heshbon, med fridsamma ord och lät säga:

²⁷ ”Låt mig gå igenom ditt land. Jag ska strikt följa vägen utan att vika av åt höger eller vänster.

²⁸ Jag ska äta den mat som du vill sälja till mig för pengar och dricka det vatten som du vill ge mig för pengar. Låt mig bara passera igenom till fots

2:23 Kaftor Troligen Kreta, flisteernas hemland (Jer 47:4, Amos 9:7). **2:24** floden Arnon Djup floddravin öster om Döda havet. Ofta Moabs norra gräns (3:16). **2:25** 2 Mos 23:27, 5 Mos 11:25. **2:26** 4 Mos 21:21f, 5 Mos 20:10. **2:26** Kedemots öken Öster om Moab (hebr. kédem betyder ”öster”).

29 – på samma sätt som Esaus barn, Seirs invånare, och moabiterna, Ars invånare, handlade mot mig – så att jag kan gå över Jordan in i det land som HERREN vår Gud vill ge oss.”

30 Men Sichon, kungen i Heshbon, var inte villig att låta oss gå igenom hans land, för HERREN din Gud hade förhärdat hans ande och gjort hans hjärta hårt för att ge honom i din hand, så som det är i dag.

31 Och HERREN sade till mig: ”Se, jag börjar nu att ge Sichon och hans land till dig. Börja inta det så att du får hans land till besittning.”

32 Sichon drog då emot oss med allt sitt folk för att strida mot oss vid Jahas.

33 Men HERREN vår Gud överlämnade honom till oss, och vi slog honom, hans söner och allt hans folk.

34 Vi intog vid den tiden alla hans städer och vigde alla män, kvinnor och barn i varje stad åt förintelse. Vi lät ingen komma undan.

35 Bara boskapen tog vi som byte tillsammans med rovet från de städer vi intog.

36 Från Aroer vid floden Arnons strand, och från staden i dalen ända till Gilead fanns ingen stad vars murar var för höga för oss. HERREN vår Gud gav allt till oss.

37 Men ammoniternas land lät du vara ifred, hela landsträckan längs Jabboks dalsänka och städerna i bergsbygden, alldeles som HERREN vår Gud hade befallt.

2:30 5 Mos 29:7f, Amos 2:9. **2:34** vigde Hebr. charám innebar att överlåta något åt Herren och avskilja det från människornas värld, ofta genom förintelse.

3

Kung Og besegras

¹ Sedan vek vi av och drog upp mot Bashan. Och Og, kungen i Bashan, kom ut med allt sitt folk för att strida mot oss vid Edrei.

² Men HERREN sade till mig: ”Var inte rädd för honom, för jag har gett honom och allt hans folk och hans land i din hand. Du ska göra med honom som du gjorde med Sichon, amoreernas kung, som bodde i Heshbon.”

³ HERREN vår Gud gav också Og, kungen i Bashan, och allt hans folk i vår hand. Vi slog honom och lät ingen överleva.

⁴ Och vi intog vid den tiden alla hans städer. Det fanns ingen stad som vi inte tog ifrån dem: sextio städer, hela landsträckan Argob, Ogs rike i Bashan.

⁵ Alla dessa städer var befästa med höga murar, med portar och bommar. Dessutom fanns det en stor mängd byar.

⁶ Vi vigde dem åt förintelse, liksom vi hade gjort med kung Sichon i Heshbon. I varje stad vigde vi alla män, kvinnor och barn åt förintelse,

⁷ men all boskap och bytet från städerna tog vi för egen räkning.

⁸ Från amoreernas två kungar, som härskade på andra sidan Jordan, tog vi vid den tiden deras land, från Arnons dalsänka ända till berget Hermon

3:1 4 Mos 21:33f, 5 Mos 29:7f. **3:1** Bashan Området öster om Galileiska sjön, nuvarande Golanhöjderna. **3:2** 4 Mos 21:24. **3:7** 5 Mos 20:14. **3:8** berget Hermon Bergsområde med regionens högsta berg, landets naturliga nordgräns.

⁹ – sidonierna kallar Hermon för Sirjon, medan amoreerna kallar det Senir.

¹⁰ Vi tog alla städerna på slätten och hela Gilead och hela Bashan, ända till Salka och Edrei, städerna i Ogs rike i Bashan.

¹¹ Og, kungen i Bashan, var den ende som fanns kvar av rafaerna. Hans säng var gjord av järn, och finns nu i Rabba i ammoniternas land. Den är nio alnar lång och fyra alnar bred, alnen beräknad efter en mans underarm.

Stammarna öster om Jordan

¹² Av det land som vi hade erövrat vid den tiden gav jag den del som breder ut sig från Aroer, vid Arnons dalsänka, samt hälften av Gileads bergsbygd med dess städer åt rubeniterna och gaditerna.

¹³ Resten av Gilead och hela Bashan, Ogs rike, gav jag åt ena hälften av Manasse stam: hela landsträckan Argob och hela Bashan. Detta kallas rafaernas land.

¹⁴ Jair, Manasses son, tog hela landsträckan Argob ända till geshureernas och maakateernas område, och efter sitt eget namn kallade han Bashan för Jairs byar, som det heter än i dag.

¹⁵ Åt Makir gav jag Gilead.

¹⁶ Och åt rubeniterna och gaditerna gav jag landet från Gilead ända till Arnons dalsänka – gränsen gick

3:11 Hans säng Kan möjligen syfta på hans sarkofag (kista). Mätte nästan 4,5 x 2 meter och var troligen av trä med beslag av järn, som under bronsåldern betraktades som en dyrbar metall. **3:12** 4 Mos 32:33f, Jos 12:1f, 13:8f. **3:14** 4 Mos 32:41. **3:15** 4 Mos 32:39f.

mitt i floden – och till Jabboks dalsänka som är ammoniternas gräns,

¹⁷ vidare Hedmarken med Jordan som gräns från Kinneret ända till Hedmarkshavet, Salthavet nedanför Pisgas sluttningar i öster.

¹⁸ Jag befalldes er på den tiden och sade: ”HERREN er Gud har gett er detta land till besittning. Men nu ska ni, alla tappra stridsmän, beväpna er och gå över i spetsen för era bröder, Israels barn.

¹⁹ Men era hustrur och barn och er boskap – jag vet att ni har mycket boskap – ska stanna kvar i de städer som jag har gett er

²⁰ tills HERREN har låtit era bröder få ro, liksom ni har fått ro, när också de har tagit i besittning det land som HERREN er Gud vill ge dem på andra sidan Jordan. Sedan kan ni vända tillbaka till de besittningar jag har gett var och en av er.”

Mose får inte komma in i Kanaan

²¹ På den tiden befalldes jag Josua och sade: ”Du har med egna ögon sett allt som HERREN er Gud har gjort med dessa båda kungar. Så ska också HERREN göra med alla riken där du drar fram.

²² Var inte rädda för dem, för HERREN er Gud ska själv strida för er.”

²³ På den tiden bad jag så till HERREN:

²⁴ ”Herre Gud, du har börjat att låta din tjänare se din storhet och din starka hand. Vilken gud i

3:17 4 Mos 34:11f. **3:17** Hedmarken Den torra Jordansänkan både norr och söder om Döda havet (”Hedmarkshavet”). **3:17** Kinneret Gennesarets sjö (formad som en harpa, hebr. kinnór).

3:18 4 Mos 32:17. **3:20** Jos 22:4. **3:22** Jos 10:14, 42. **3:24** Ps 86:8, 89:7.

himlen eller på jorden kan göra sådana verk och sådana väldiga gärningar som du?

²⁵ Låt mig nu få gå över dit och se det goda landet på andra sidan Jordan, detta vackra bergiga land och Libanon.”

²⁶ Men HERREN hade blivit vred på mig för er skull, och han lyssnade inte på mig utan sade till mig: ”Det är nog. Tala inte mer till mig om denna sak.

²⁷ Stig upp på toppen av Pisga och lyft upp dina ögon mot väster och norr, mot söder och öster. Se med dina ögon, för du ska inte gå över denna Jordan.

²⁸ Anförtro Josua ditt uppdrag och styrk honom och ge honom mod. Det är han som ska gå över dit i spetsen för detta folk, och han ska ge dem i arv det land du ser.”

²⁹ Vi stannade sedan i dalen mitt emot Bet-Peor.

4

Mose befäller lydnad

¹ Och nu Israel, lyssna till de stadgar och föreskrifter som jag vill lära er att följa, för att ni ska leva och komma in i och ta i besittning det land som HERREN, era fäders Gud, vill ge er.

3:26 4 Mos 20:12, 5 Mos 1:37, 4:21, 31:2. **3:27** 5 Mos 34:4. **3:27** Pisga Lägre topp bredvid Nebo (34:1), ca en mil öster om Döda havets nordspets. Härifrån ser man till Hermon i norr, Tabor och Gerissim i nordväst, Olivberget i väst och En-Gedi i sydväst. **3:28** 4 Mos 27:18f, 5 Mos 31:23, Jos 14:1f.

² Ni ska inte lägga något till det som jag befäller er och inte ta något därifrån utan hålla HERREN er Guds bud som jag ger er.

³ Ni har med egna ögon sett vad HERREN har gjort i fråga om Baal-Peor. HERREN din Gud utrotade ur ditt folk var och en som följde Baal-Peor.

⁴ Men ni som höll fast vid HERREN er Gud ni lever alla än i dag.

⁵ Se, jag har lärt er stadgar och föreskrifter så som HERREN min Gud har befallt mig, för att ni ska följa dem i det land dit ni kommer för att ta det i besittning.

⁶ Ni ska hålla och följa dem, och det ska tillräknas er som vishet och förstånd av andra folk. När de får höra om alla dessa lagar ska de säga: ”Detta stora folk är verkligen ett vist och förståndigt folk!”

⁷ Finns det något annat stort folk som har gudar som är lika nära det som HERREN vår Gud är nära oss så ofta vi åkallar honom?

⁸ Och finns det något annat stort folk som har stadgar och föreskrifter som är så rättfärdiga som hela denna lag som jag i dag lägger fram för er?

⁹ Men ta dig till vara och akta dig noga så att du inte glömmer vad dina ögon såg eller låter det vika från ditt hjärta under alla dina livsdagar. Berätta för dina barn och barnbarn

¹⁰ vad som hände den dag du stod inför HERREN din Gud vid Horeb, när HERREN sade till mig: ”Samla folket till mig. Jag vill låta dem höra mina ord, och de ska lära sig dem så att de fruktar mig så

4:2 5 Mos 12:32, Jos 1:7f, Ords 30:6, Upp 22:18f. **4:3** 4 Mos 25:3f, Jos 22:17. **4:7** 2 Sam 7:23, Ps 145:18. **4:8** Ps 147:19f. **4:9** 2 Mos 19:17f, 5 Mos 6:7, 11:19.

länge de lever på jorden. Och de ska lära sina barn dem.”

¹¹ Då kom ni fram och stannade vid bergets fot. Berget brann i eld ända upp till himlen, och där var mörker, moln och töcken.

¹² Och HERREN talade till er ur elden. Ni hörde orden men såg ingen gestalt, ni hörde bara rösten.

¹³ Han förkunnade för er sitt förbund som han befallde er att hålla, de tio orden, och han skrev dem på två stentavlor.

¹⁴ HERREN befallde mig på den tiden att jag skulle lära er stadgar och föreskrifter som ni skulle följa i det land dit ni går för att ta det i besittning.

Avgudadyrkan förbjuds

¹⁵ Eftersom ni inte såg någon gestalt den dag då HERREN talade till er på Horeb ur elden ska ni noga akta er,

¹⁶ så att ni inte försyndar er genom att ni gör åt er något beläte, något slags avgudabild, en bild av man eller kvinna

¹⁷ eller en bild av något djur på jorden eller någon bevingad fågel som flyger under himlen

¹⁸ eller något kräddjur på marken eller någon fisk i vattnet under jorden.

¹⁹ Och när du lyfter din blick mot himlen och ser solen, månen och stjärnorna, himlens hela härskara, låt dig då inte förledas att tillbe dem och tjäna dem, för HERREN din Gud har gett dem åt alla folk under hela himlen som deras del.

²⁰ Men er har HERREN tagit och han har fört er ut

4:13 2 Mos 31:18, 34:28, 5 Mos 9:10. **4:16** 2 Mos 20:4f. **4:17**
 5 Mos 5:8, Rom 1:23. **4:19** 5 Mos 17:3, 2 Kung 21:5, Jer 8:2. **4:20**
 2 Mos 19:5, 1 Kung 8:51, Ps 135:4, Tit 2:14.

ur smältugnen, ut ur Egypten, för att ni ska vara hans egendomsfolk, så som ni är i dag.

²¹ HERREN blev vred på mig för er skull och svor att jag inte skulle gå över Jordan och inte komma in i det goda land som HERREN din Gud vill ge dig till arvedel.

²² Jag kommer att dö i detta land och inte gå över Jordan, men ni ska gå över den och ta det goda landet i besittning.

²³ Akta er så att ni inte glömmet det förbund som HERREN er Gud har slutit med er, så att ni inte gör er en avgud, en bild tvärtemot vad HERREN din Gud har befallt dig,

²⁴ för HERREN din Gud är en förtärande eld, han är en nitisk Gud.

²⁵ När du har fött barn och barnbarn och ni bott länge i landet, om ni då försyndar er genom att ni gör er en avgud, ett slags bild, och därmed gör det som är ont i HERREN din Guds ögon och väcker hans vrede,

²⁶ då tar jag i dag himmel och jord till vittne mot er att ni snart kommer att utrotas ur det land dit ni nu går över Jordan för att ta det i besittning. Ni kommer inte att leva där länge utan kommer att helt förgöras.

²⁷ Och HERREN ska skingra er bland folken, och endast ett litet antal av er ska bli kvar bland de hednafolk som HERREN ska driva er bort till.

4:20 smältugnen Frigör ädel metall från slagg (se Hes 22:18, Ords 27:21). **4:21** 4 Mos 20:12, 5 Mos 1:37, 3:26, 31:2, 34:4. **4:24** 5 Mos 9:3, Hebr 12:29. **4:24** Gud är en förtärande eld Uttrycket citeras i Hebr 12:29. **4:26** 3 Mos 26:14f, 5 Mos 8:19, 11:16f, 28:15f, 30:19, 31:28. **4:27** 5 Mos 28:62f.

28 Där ska ni tjäna gudar som blivit gjorda av människohänder, gudar av trä och sten. De kan varken se eller höra, äta eller lukta.

29 Men om ni där söker HERREN din Gud ska du finna honom, om du söker honom av hela ditt hjärta och av hela din själ.

30 När du är i nöd och allt detta händer dig i kommande dagar ska du vända om till HERREN din Gud och lyda hans röst,

31 för HERREN din Gud är en barmhärtig Gud. Han ska inte överge dig eller förgöra dig. Han ska inte glömma det förbund han med ed har ingått med dina fäder.

Herren är Gud

32 Fråga tider som varit, tider som varit före dig, från den dag då Gud skapade människor på jorden, fråga från himlens ena ände till den andra: Har det någonsin hänt något så stort som detta, eller har man hört talas om något som liknar det?

33 Har något folk hört Guds röst tala ur elden, så som du har hört, och överlevt?

34 Eller har någon gud försökt att gå och ta ett folk åt sig ur ett annat folk, genom prövningar, tecken och under, genom krig, genom stark hand och uträckt arm och genom stora och fruktansvärda gärningar, allt detta som HERREN er Gud har gjort med er i Egypten inför dina ögon?

35 Du har själv fått se det, för att du skulle veta att HERREN är Gud: Det finns ingen annan än han.

4:28 Ps 115:4f, 135:15f. 4:29 Jes 55:6f, Hos 3:5. 4:33 2 Mos 19:18f.
4:35 5 Mos 32:39, Jes 45:5.

³⁶ Från himlen lät han dig höra sin röst för att undervisa dig, och på jorden lät han dig se sin stora eld, och du har hört hans ord ur elden.

³⁷ Eftersom han älskade dina fäder och utvalde deras avkomlingar efter dem, förde han genom sin närvaro och stora kraft dig ut ur Egypten.

³⁸ Han drev bort för dig folk, större och mäktigare än du, och förde dig in i deras land och gav det åt dig till arvedel, så som det är i dag.

³⁹ Därför ska du i dag veta och lägga på hjärtat att HERREN är Gud uppe i himlen och nere på jorden: Det finns ingen annan.

⁴⁰ Och du ska hålla hans stadgar och bud som jag i dag ger dig, så att det går väl för dig och dina barn efter dig och du får leva länge i det land som HERREN din Gud vill ge dig för all framtid.

Fristäderna öster om Jordan

⁴¹ Vid denna tid avskilde Mose tre städer i öster på andra sidan Jordan

⁴² dit en dråpare skulle kunna fly om han hade dödat någon utan vett och vilja och utan att förut ha burit hat till honom. Genom att fly till någon av dessa städer skulle han få leva.

⁴³ De var: Beser i öknen på slättlandet för Rubens stam, Ramot i Gilead för Gads stam och Golan i Bashan för Manasse stam.

Inledning till lagen

⁴⁴ Detta är den undervisning som Mose lade fram för Israels barn,

4:37 2 Mos 13:16. **4:40** 5 Mos 6:2. **4:41** 4 Mos 35:6, 11f, 5 Mos 19:2f, Jos 20:2f. **4:42** dit en dråpare skulle kunna fly Se kap 19 och 4 Mos 35 om fristäderna.

45 och dessa är de vittnesbörd, stadgar och föreskrifter som Mose kungjorde för Israels barn efter att de hade dragit ut ur Egypten.

46 Det var på andra sidan Jordan i dalen mitt emot Bet-Peor, i amoreerkungen Sichons land, han som bodde i Heshbon och som Mose och Israel slog när de hade dragit ut ur Egypten.

47 De intog hans land och landet som tillhörde kung Og i Bashan, de två amoreiska kungarnas länder i öster på andra sidan Jordan,

48 från Aroer vid floden Arnons strand ända till berget Sion, det vill säga Hermon,

49 och hela Hedmarken i öster på andra sidan Jordan, ända till Hedmarkshavet nedanför Pisgas sluttningar.

5

De tio budorden

¹ Mose kallade samman hela Israel och sade till dem: Hör, Israel, de stadgar och föreskrifter som jag i dag kungör för er. Lär er dem och håll fast vid och följ dem.

² HERREN vår Gud slöt ett förbund med oss på Horeb.

³ Det var inte med våra fäder HERREN slöt förbundet, utan med oss som står här i dag, oss alla som nu lever.

⁴ Ansikte mot ansikte talade HERREN till er ur elden på berget.

4:46 4 Mos 21:24, 5 Mos 1:4. **4:47** 5 Mos 3:8f. **4:48** Sion Inte Sion i Jerusalem (annan hebreisk stavning). Andra handskrifter: "Sirion". Se 3:9 och Ps 133:3. **4:49** 5 Mos 3:17. **5:2** 2 Mos 19:5f.
5:4 2 Mos 19:19, 20:1.

⁵ Jag stod då mellan HERREN och er för att förkunna HERRENS ord för er, för ni var rädda för elden och steg inte upp på berget. Han sade:

⁶ Jag är HERREN din Gud som har fört dig ut ur Egyptens land, ur träldomshuset.

⁷ Du ska inte ha andra gudar vid sidan av mig.

⁸ Du ska inte göra dig någon bildstod eller avbild av det som är uppe i himlen eller nere på jorden eller i vattnet under jorden.

⁹ Du ska inte tillbe dem eller tjäna dem, för jag, HERREN din Gud, är en nitisk Gud. Jag låter straffet för fädernas missgärning drabba barnen till tredje och fjärde led när man hatar mig,

¹⁰ men visar nåd mot tusentals när man älskar mig och håller mina bud.

¹¹ Du ska inte missbruka HERREN din Guds namn, för HERREN ska inte låta den bli ostraffad som missbrukar hans namn.

¹² Håll sabbatsdagen så att du helgar den, så som HERREN din Gud har befallt dig.

¹³ Sex dagar ska du arbeta och uträtta alla dina sysslor.

5:5 2 Mos 19:16f, 20:18f. **5:6** 2 Mos 20:2f. **5:6** Se även 2 Mos 20 för tio Guds bud. Återgivningen i 5 Mos 5 skiljer sig på några ställen, kanske pga tillämpningar för det specifika sammanhanget som skildras i Femte Mosebok. **5:7** Ps 81:10, 97:7. **5:7** vid sidan av mig Annan översättning: "inför mig" (gudabilder i Guds tempel, jfr 16:21). **5:9** 2 Mos 20:5, 34:7, 4 Mos 14:18, Jer 32:18.

5:10 nåd mot tusentals Antingen individer eller släktled (jfr 7:9).

5:12 sabbatsdagen Hebr. shabbát betyder "vila". Sabbaten varar mellan fredag kväll (Luk 23:54) och lördag kväll, eftersom dygnet räknas från afton till afton (1 Mos 1).

14 Men den sjunde dagen är HERREN din Guds sabbat. Då ska du inte utföra något arbete, inte heller din son eller dotter, din tjänare eller tjänarinna, din ox eller åsna eller något av dina dragdjur, eller främlingen som bor hos dig inom dina portar. Din tjänare och din tjänarinna ska få vila liksom du.

15 Kom ihåg att du var slav i Egyptens land, och att HERREN din Gud har fört dig ut därifrån med stark hand och uträckt arm. Därför har HERREN din Gud befallt dig att hålla sabbatsdagen.

16 Hedra din far och din mor, så som HERREN din Gud har befallt dig, så att du får leva länge och det går dig väl i det land som HERREN din Gud ger dig.

17 Du ska inte mörda.

18 Du ska inte begå äktenskapsbrott.

19 Du ska inte stjäla.

20 Du ska inte bära falskt vittnesbörd mot din nästa.

21 Du ska inte ha begär till din nästas hustru. Du ska inte ha begär till din nästas hus eller åker, hans tjänare eller tjänarinna, hans ox eller åsna eller något annat som tillhör din nästa.

22 Dessa ord talade HERREN med hög röst till hela er församling på berget, ur elden, molnskyn och

5:14 1 Mos 2:2, Hes 20:12, Hebr 4:4. **5:16** Budorden citeras av Jesus i Matt 19:18f, Mark 10:19, Luk 18:20 och av Paulus i Rom 13:9.

5:16 Hedra din far och din mor Budet citeras av Jesus i Matt 15:4, Mark 7:10 och av Paulus i Ef 6:2. **5:17** inte mörda Budet citeras av Jesus i Matt 5:21 och av Jakob i Jak 2:11.

5:18 inte begå äktenskapsbrott Budet citeras av Jesus i Matt 5:27, av Paulus i Rom 2:22 och av Jakob i Jak 2:11. **5:19** inte stjäla Budet citeras av Paulus i Rom 2:21.

5:21 inte ha begär Budet citeras av Paulus i Rom 7:7.

töcknet, och han tillade inget mer. Och han skrev orden på två stentavlor som han gav åt mig.

Mose träder fram som medlare

²³ När ni hörde rösten ur mörkret medan berget brann i eld, kom ni fram till mig, alla huvudmän för era stammar samt era äldste.

²⁴ Och ni sade: ”Se, HERREN vår Gud har låtit oss se sin härlighet och sin storhet, och vi har hört hans röst ur elden. I dag har vi sett att Gud kan tala med en människa och ändå låta henne leva.

²⁵ Varför ska vi nu dö? Den stora elden kommer att förtära oss. Om vi får höra mer av HERREN vår Guds röst kommer vi att dö.

²⁶ För vem bland allt kött har hört den levande Gudens röst tala ur elden, som vi har gjort, och överlevt?

²⁷ Träd du fram och hör allt som HERREN vår Gud säger, och tala du till oss allt som HERREN vår Gud talar till dig, så vill vi höra det och göra därefter.”

²⁸ HERREN hörde era ord när ni talade till mig, och HERREN sade till mig: ”Jag har hört de ord som detta folk har talat till dig. De har rätt i allt de säger.

²⁹ Om de ändå kunde ha sådana hjärtan att de fruktar mig och alltid håller alla mina bud! Då skulle det alltid gå väl för dem och deras barn.

³⁰ Gå och säg till dem: Vänd tillbaka till era tält.

³¹ Men du ska stanna kvar här hos mig, så ska jag tala till dig alla de bud och stadgar och föreskrifter som du ska lära dem, så att de följer dem i det land som jag ger dem till besittning.”

³² Var noga med att göra vad HERREN er Gud har befallt er. Vik inte av, varken åt höger eller åt vänster.

³³ Den väg som HERREN er Gud har befallt er att gå ska ni alltid följa, så att ni får leva och det går väl för er och ni får ett långt liv i det land som ni ska ta i besittning.

6

Maning till lydnad

¹ Dessa är de bud, stadgar och föreskrifter som HERREN er Gud har befallt mig att lära er, för att ni ska följa dem i det land dit ni går för att ta det i besittning.

² I hela ditt liv ska du frukta HERREN din Gud så att du håller alla hans stadgar och bud som jag ger dig, du och din son och din sonson, så att du får ett långt liv.

³ Du ska lyssna, Israel, och vara noga med att följa dem, så att det går väl för dig och ni blir mycket talrika, så som HERREN, dina fäders Gud, har lovat dig i landet som flödar av mjölk och honung.

Det stora budet

⁴ Hör, Israel! HERREN vår Gud, HERREN är en.

⁵ Och du ska älska HERREN din Gud av hela ditt hjärta och av hela din själ och av hela din kraft.

6:4 5 Mos 4:35, Mark 12:29f, 1 Kor 8:4f, Gal 3:20. **6:4** en Annan översättning: "den ende". Versen läses dagligen som den judiska trosbekännelsen. **6:5** 5 Mos 10:12, Matt 22:37, Luk 10:27. **6:5** Citeras av Jesus i Matt 22:37, Mark 12:30, Luk 10:27. **6:5** hela ditt hjärta Vissa handskrifter av Septuaginta: "hela ditt förstånd".

6 Dessa ord som jag i dag befaller dig ska du lägga på hjärtat.

7 Du ska inskärpa dem hos dina barn och tala om dem när du sitter i ditt hus och när du går på vägen, när du lägger dig och när du stiger upp.

8 Du ska binda dem som ett tecken på din hand, och de ska vara som en påminnelse på din panna.

9 Och du ska skriva dem på dörrposterna i ditt hus och på dina portar.

Varning för olydnad

10 När HERREN din Gud låter dig komma in i det land som han med ed lovade dina fäder Abraham, Isak och Jakob att ge dig, med stora och vackra städer som du inte har byggt,

11 och hus fulla med allt gott som du inte har fyllt, och uthuggna brunnar som du inte har huggit ut, och vingårdar och olivlundar som du inte har planterat – när du då äter och blir mätt

12 ska du se till att du inte glömmet HERREN som har fört dig ut ur Egyptens land, ur träldomshuset.

13 HERREN din Gud ska du värda, honom ska du tjäna, och i hans namn ska du ge din ed.

14 Ni ska inte följa andra gudar, någon gud som dyrkas av de folk som bor runt omkring er,

6:6 5 Mos 11:18f. **6:7** 1 Mos 18:19, 5 Mos 4:10. **6:8** 2 Mos 13:16, Ords 3:3, 6:21, 7:3. **6:8** binda dem Denna vers ligger till grund för bruket med tefillin, judiska böneremmar (se Matt 23:5) med kapslar där 2 Mos 13:1-16 och 5 Mos 6:4-9, 11:13-21 står skrivna. **6:8** på din panna Ordagrant: "mellan dina ögon". **6:10** Jos 24:13. **6:11** 5 Mos 8:12. **6:13** 5 Mos 10:12, 20, 13:4, Jer 4:2, Matt 4:10, Luk 4:8. **6:13** tjäna Annan översättning: "tillbe". Citeras av Jesus i Matt 4:10, Luk 4:8.

¹⁵ för HERREN din Gud är en nitisk Gud i din mitt. Se därför till att inte HERREN din Guds vrede blir upptänd mot dig och han utrotar dig från jordens yta.

¹⁶ Ni ska inte fresta HERREN er Gud, så som ni frestade honom i Massa.

¹⁷ Ni ska troget hålla HERREN er Guds bud och de vittnesbörd och stadgar som han har gett dig.

¹⁸ Du ska göra det som är rätt och gott i HERRENS ögon, så att det går väl för dig och du får komma in och ta i besittning det goda land som HERREN med ed har lovat dina fäder.

¹⁹ Han ska driva bort alla dina fiender för dig, så som HERREN har lovat.

²⁰ När din son i framtiden frågar dig: Vad betyder de vittnesbörd, stadgar och bud som HERREN vår Gud har gett er?

²¹ då ska du svara honom: Vi var faraos slavar i Egypten, men med stark hand förde HERREN oss ut ur Egypten.

²² Och HERREN gjorde stora och ödeläggande tecken och under i Egypten på farao och hela hans hus inför våra ögon.

²³ Men oss förde han ut därifrån för att leda oss in i och ge oss det land som han med ed hade lovat våra fäder.

²⁴ HERREN befallde oss att följa alla dessa stadgar och frukta HERREN vår Gud, så att det alltid går väl för oss och han bevarar oss vid liv, så som han gjort till denna dag.

6:15 2 Mos 20:5. **6:16** 2 Mos 17:2f, Matt 4:7, Luk 4:12. **6:16** inte fresta Herren er Gud Dvs påfresta hans tålmod. Citeras av Jesus i Matt 4:7, Luk 4:12. **6:16** Massa Betyder ”prövning”, en plats nära Refidim i Sinaiöknen. Se 2 Mos 17:7, Ps 95:8f. **6:20** 2 Mos 13:14.

²⁵ Det ska vara vår rättfärdighet, att vi noga följer alla dessa bud inför HERREN vår Guds ansikte så som han har befallt oss.

7

Herrens folk och de andra folken

¹ När HERREN din Gud låter dig komma in i det land dit du nu går för att ta det i besittning, och när han driver bort många hednafolk för dig, hetiterna, girgasheerna, amoreerna, kananeerna, perisseerna, hiveerna och jebusiterna, sju folk som är större och mäktigare än du,

² och när HERREN din Gud ger dem till dig och du slår dem, då ska du viga dem åt förintelse. Du ska inte sluta förbund med dem eller visa dem nåd.

³ Du ska inte ingå släktskap med dem. Du ska inte ge dina döttrar åt deras söner och inte ta deras döttrar åt dina söner,

⁴ för de kommer då att leda dina söner bort från mig till att tjäna andra gudar, och HERRENS vrede ska då upptändas mot er och han ska snabbt förgöra dig.

⁵ Utan så här ska ni göra med dem: Ni ska bryta ner deras altaren, slå sönder deras stoder, hugga ned deras asherapålar och bränna upp deras avgudabilder i eld,

7:1 2 Mos 23:23f, 34:11f, 5 Mos 31:3. **7:2** 2 Mos 23:32, 5 Mos 20:16f. **7:3** Jos 23:12f, Dom 3:5f, Esra 9:1f. **7:3** inte ingå släktskap Blandäktenskap kunde försvaga tron på Israels Gud. Se 4 Mos 25, 1 Kung 11, Esra 9-10, 1 Kor 7:39. **7:5** 5 Mos 12:2f.

6 för du är ett heligt folk inför HERREN din Gud. Dig av alla folk på jordens yta har HERREN din Gud utvalt att vara hans egendomsfolk.

7 Det var inte för att ni var större än alla andra folk som HERREN fäste sig vid er och utvalde er, ni var tvärtom mindre än alla andra folk.

8 Utan det var därför att HERREN älskade er och höll den ed som han hade gett era fäder som HERREN förde er ut med stark hand och befriade dig ur trädromshuset, ur den egyptiske kungens hand, ur faraos hand.

9 Så ska du veta att endast HERREN din Gud är Gud, den trofaste Guden som håller fast vid sitt förbund och sin nåd i tusen släktled när man älskar honom och håller hans bud.

10 Men den som hatar honom ska han vedergälla med undergång, ansikte mot ansikte. Han ska inte tveka när det gäller dem som hatar honom. Ansikte mot ansikte ska han vedergälla dem.

11 Håll därför de bud, stadgar och föreskrifter som jag i dag befäller dig att följa.

Lydnadens välsignelser

12 Om ni nu hör dessa föreskrifter och håller fast vid dem och följer dem, ska HERREN din Gud hålla fast vid sitt förbund och sin nåd så som han med ed har lovat dina fäder.

13 Han ska älska dig och välsigna dig och föröka dig. Han ska välsigna din livsfrukt och din marks frukt, din säd, ditt nya vin och din olja, dina kors kalvar och dina tackors lamm i det land som han med ed har lovat dina fäder att ge dig.

7:6 2 Mos 19:5, 5 Mos 4:20, 14:2, 26:18, 1 Petr 2:9. **7:8** 5 Mos 10:15.

7:9 2 Mos 20:6, 34:7, 5 Mos 5:9f, 32:4. **7:12** 3 Mos 26:3f, 5 Mos 28:1f.

14 Du ska bli välsignad framför alla andra folk. Bland dina män och kvinnor ska ingen vara ofruktsam, inte heller bland din boskap.

15 HERREN ska låta varje sjukdom vika från dig. Ingen av Egyptens alla svåra sjukdomar som du känner till ska han lägga på dig, men han ska lägga dem på alla som hatar dig.

16 Du ska förgöra alla de folk som HERREN din Gud ger dig. Du ska inte visa dem någon skonsamhet. Och du ska inte tjäna deras gudar, för det skulle bli en snara för dig.

17 Även om du säger i ditt hjärta: ”Dessa hednafolk är större än jag, hur ska jag kunna driva bort dem?”,

18 så var inte rädd för dem. Tänk bara på vad HERREN din Gud gjorde med farao och med hela Egypten.

19 Tänk på de stora hemsökelse som dina ögon har sett. Tänk på de tecken och under, på den starka hand och uträkta arm med vilken HERREN din Gud förde dig ut. Så ska HERREN din Gud göra med alla de folk som du är rädd för.

20 Dessutom ska HERREN din Gud sända panik bland dem, tills de som är kvar och håller sig gömda för dig blir utrotade.

7:14 2 Mos 23:26. **7:15** 2 Mos 9:14, 15:26. **7:15** Egyptens alla svåra sjukdomar Tät befolkning och dålig hygien (i motsats till de judiska renhetslagarna) bidrog till Egyptens sjukdomar. Analys av mumier har påvisat spår av t ex polio, smittkoppor, malaria, tuberkulos, emfysem och magåkommor. **7:16** 2 Mos 23:33, 5 Mos 12:30f. **7:19** 5 Mos 4:34, 29:2f. **7:20** 2 Mos 23:28, Jos 24:12.

7:20 panik Annan översättning (så Septuaginta): ”getingar”.

21 Var inte förskräckt för dem, för HERREN din Gud är mitt ibland dig, en stor och fruktansvärd Gud.

22 Och HERREN din Gud ska jaga i väg dessa folk för dig, undan för undan. Du får inte förgöra dem med en gång, för att inte vilddjuren på marken ska bli för många för dig.

23 HERREN din Gud ska ge dem till dig och sända stor förvirring ibland dem tills de blir förgjorda.

24 Han ska ge deras kungar i din hand, och du ska utplåna deras namn under himlen. Ingen ska kunna stå dig emot, till dess att du har utrotat dem.

25 Deras avgudabilder ska du bränna upp i eld. Du ska inte ha begär till det silver och guld som finns på dem och inte ta något av det själv så att du blir snärjd av det, för det är avskyvärt för HERREN din Gud.

26 Du ska inte låta något avskyvärt komma in i ditt hus, så att inte också du blir vigd åt förintelse. Du ska räkna sådant som ytterst skändligt och avskyvärt. Det är vigt åt förintelse.

8

Herrens välgärningar

1 Alla de bud som jag i dag ger dig ska ni vara noga med att följa, så att ni får leva och bli talrika och får komma in i och besitta det land som HERREN med ed har lovat era fäder.

2 Kom ihåg hur HERREN din Gud i fyrtio år ledde dig hela vägen i öknen för att ödmjuka dig och pröva

7:22 2 Mos 23:29f. 7:24 Jos 10:22f, 11:12, 12:7f. 7:25 5 Mos 12:3, Jos 7:1f. 7:26 5 Mos 13:17.

dig och så lära känna vad som var i ditt hjärta, om du skulle hålla hans bud eller inte.

³ Han ödmjukade dig och lät dig hungra, och han lät dig äta manna, något som varken du eller dina fäder kände till. Han ville lära dig att människan lever inte bara av bröd, utan av varje ord som utgår från HERRENS mun.

⁴ Dina kläder blev inte utslitna och din fot svullnade inte under dessa fyrtio år.

⁵ Du ska veta i ditt hjärta att HERREN din Gud fostrar dig, så som en man fostrar sin son.

⁶ Och du ska hålla HERREN din Guds bud så att du vandrar på hans vägar och fruktar honom.

⁷ HERREN din Gud för dig in i ett gott land, ett land med vattenbäckar, källor och djupa vatten som flödar fram i dalar och på berg.

⁸ Det är ett land med vete och korn, med vinstockar, fikonträd och granatträd, ett land med ädla olivträd och honung,

⁹ ett land där du inte ska äta ditt bröd i fattigdom och där inget ska fattas dig, ett land där stenarna är av järn och där du kan bryta koppar ur bergen.

¹⁰ Du ska äta och bli mätt, och du ska prisa HERREN din Gud för det goda land han har gett dig.

Varning för högmod

8:3 2 Mos 16:15, 35, Matt 4:4, Luk 4:4. **8:3** Citeras av Jesus i Matt 4:4, Luk 4:4. **8:4** 5 Mos 29:5, Neh 9:21. **8:5** 5 Mos 1:31.

8:8 honung Kan också syfta på fruktsirap av t ex dadlar. **8:9** 5 Mos 6:11. **8:9** järn ... koppar De malmfyndigheter som är kända idag finns huvudsakligen på Jordans östra sida.

11 Se till att du inte glömmes HERREN din Gud utan håller hans bud, föreskrifter och stadgar som jag i dag ger dig.

12 När du äter och blir mätt och bygger vackra hus och bor i dem,

13 när dina kor och får förökas och ditt silver och guld och allt annat du har förökas,

14 låt då inte ditt hjärta bli högmodigt så att du glömmes HERREN din Gud som förde dig ut ur Egyptens land, ur träldomshuset.

15 Det var han som ledde dig genom den stora och fruktansvärda öknen, bland giftiga ormar och skorpioner och över torr mark utan vatten. Men han lät vatten komma fram åt dig ur den hårda klippan

16 och gav dig manna att äta i öknen, en mat som dina fäder inte kände till. Han gjorde allt detta för att ödmjuka och pröva dig för att sedan göra dig gott.

17 Du ska inte säga i ditt hjärta: "Min egen kraft och min hands styrka har skaffat mig denna rikedom".

18 Du ska komma ihåg HERREN din Gud, för det är han som ger dig kraft att skaffa rikedom, därför att han vill upprätthålla det förbund som han med ed har slutit med dina fäder, så som det är i dag.

19 Men om du glömmes HERREN din Gud och följer andra gudar, tjänar och tillber dem, så betygar jag i dag för er att ni förvisso ska förgås.

20 Lik de hednafolk som HERREN förgör för er ska också ni förgås, därför att ni inte lyssnade till HERREN er Guds röst.

8:15 2 Mos 17:6, 4 Mos 20:11, 21:6, Ps 78:16.

Jos 23:16.

8:19 5 Mos 30:17f,

9

Israel förtjänar inte landet

¹ Hör, Israel! Du går i dag över Jordan för att komma och lägga under dig hednafolk, större och mäktigare än du, med stora städer befästa upp mot himlen.

² Du känner anakiternas stora och resliga folk och du har hört att man säger om dem: ”Vem kan stå emot Anaks barn?”

³ Därför ska du i dag veta att HERREN din Gud är den som går framför dig som en förtärande eld. Han ska förgöra dem och kuva dem för dig, och du ska driva bort dem och utrota dem snabbt, så som HERREN har lovat dig.

⁴ När HERREN din Gud driver undan dem för dig, får du inte säga i ditt hjärta: ”Det var på grund av min rättfärdighet som HERREN lät mig komma in i detta land och ta det i besittning.” Det är nämligen ogudaktigheten hos dessa folk som gör att HERREN driver bort dem för dig.

⁵ Det är inte genom din rättfärdighet eller ditt hjärtas rättsinnighet som du går för att ta deras land i besittning, utan det är till följd av ogudaktigheten hos dessa folk som HERREN din Gud driver bort dem för dig och så uppfyller vad han med ed har lovat dina fäder Abraham, Isak och Jakob.

⁶ Du ska veta att det inte är för din rättfärdighets skull som HERREN din Gud har gett dig detta goda land till besittning, för du är ett hårdnackat folk.

9:1 5 Mos 1:28. **9:2** 4 Mos 13:29, 33f. **9:3** 5 Mos 4:24, Hebr 12:29.

9:4 1 Mos 15:16, 3 Mos 18:24f. **9:5** 1 Mos 12:7, 13:15, 22:16f, 26:3f, 28:13. **9:6** 2 Mos 32:9, 5 Mos 31:27.

Guldkalven

⁷ Kom ihåg och glöm aldrig, hur du i öknen väckte HERREN din Guds vrede. Från den dag då du drog ut ur Egyptens land tills ni kom till denna plats har ni varit upproriska mot HERREN.

⁸ Också vid Horeb väckte ni HERRENS vrede, och HERREN blev förbittrad på er så att han ville förgöra er.

⁹ När jag hade gått upp på berget för att ta emot stentavlorna, tavlorna till det förbund som HERREN hade slutit med er, stannade jag på berget i fyrtio dagar och fyrtio nätter utan att äta eller dricka.

¹⁰ Och HERREN gav mig de två stentavlorna, där Gud med sitt finger hade skrivit alla de ord som HERREN hade talat till er på berget ur elden, den dag då ni var samlade där.

¹¹ När de fyrtio dagarna och fyrtio nätterna hade gått gav HERREN mig de båda stentavlorna, förbundets tavlor.

¹² Och han sade till mig: ”Bryt upp och gå snabbt ner härifrån, för ditt folk som du har fört ut ur Egypten har handlat fördärvligt. De har redan vikit av från den väg som jag befalld dem att gå. De har gjort sig en gjuten avgudabild.”

¹³ Och HERREN sade till mig: ”Jag har sett och funnit att detta folk är ett hårdnackat folk.

¹⁴ Lämna mig så att jag kan förgöra dem och utplåna deras namn under himlen. Dig ska jag sedan göra till ett folk som är mäktigare och större än de.”

9:7 2 Mos 14:11, 16:2, 4 Mos 11:4f, 25:1f, Ps 95:10. **9:8** 2 Mos 32:1f.

9:9 2 Mos 24:18, 34:28. **9:10** 2 Mos 19:18f, 31:18, 5 Mos 4:11f. **9:12**

2 Mos 32:7f.

15 Då vände jag om och gick ner från berget som brann i eld, och förbundets två tavlor hade jag i mina båda händer.

16 Jag fick då se att ni hade syndat mot HERREN er Gud. Ni hade gjort åt er en gjuten kalv. Ni hade redan vikit av från den väg som HERREN hade befallt er att gå.

17 Jag grep de två tavlorna och slungade dem ifrån mig med båda händerna och slog sönder dem inför era ögon.

18 Och jag föll ner inför HERRENS ansikte, och låg så liksom förra gången, i fyrtio dagar och fyrtio nätter utan att äta eller dricka, för all den synds skull som ni hade begått genom att göra det som var ont i HERRENS ögon så att han blev vred.

19 Jag var nämligen skräckslagen inför den vrede och harm mot er som HERREN blivit uppfylld av, så att han ville förgöra er. Men HERREN lyssnade till mig även den gången.

20 Också på Aron blev HERREN mycket vred så att han ville förgöra honom, och jag bad då också för Aron.

21 Sedan tog jag er synd, kalven som ni hade gjort, och jag brände upp den i eld och krossade den till stoft och kastade det i bäcken som rann från berget.

22 I Tabeera, i Massa och i Kibrot-Hattaava väckte ni också HERRENS vrede.

9:16 kalv En ungtjur, symbol för styrka och virilitet, som dyrkades i Egypten. Se även 2 Kung 12:28f. **9:21** 2 Mos 32:20.

9:22 2 Mos 17:7, 4 Mos 11:1, 3, 34. **9:22** Tabeera ... Massa ... Kibrot-Hattaava Se 4 Mos 11:3, 34 och 2 Mos 17:7.

23 När HERREN sände er från Kadesh-Barnea och sade: ”Dra upp och erövra landet som jag har gett er”, då var ni upproriska mot befallningen från HERREN er Gud och trodde honom inte och lyssnade inte till hans röst.

24 Upproriska har ni varit mot HERREN ända från den dag då jag lärde känna er.

25 Och jag föll ner inför HERRENS ansikte och låg så de fyrtio dagarna och de fyrtio nätterna, för HERREN hade sagt att han ville förgöra er.

26 Jag bad till HERREN och sade: Herre Gud, förgör inte ditt folk och din arvedel, som du har friköpt med din stora makt och som du med stark hand har fört ut ur Egypten.

27 Tänk på dina tjänare Abraham, Isak och Jakob och se inte på detta folks hårdhet, ogudaktighet och synd.

28 Annars kommer man att säga i det land som du förde oss ut från: ”HERREN kunde inte föra in dem i det land som han hade lovat dem, och han hatade dem. Därför förde han ut dem för att döda dem i öknen.”

29 De är ju ditt folk och din arvedel som du har fört ut med din stora kraft och din uträckta arm.

10

De nya stentavlorna

1 På den tiden sade HERREN till mig: ”Hugg ut åt dig två stentavlor, likadana som de förra, och kom upp till mig på berget. Du ska också göra dig en ark av trä.

9:23 4 Mos 13:2f, 14:1f.

9:25 2 Mos 32:11, 31f, 34:8f.

9:28

4 Mos 14:16.

10:1 2 Mos 25:10f, 34:1f.

² Och jag ska skriva på tavlorna de ord som stod på de första tavlorna, dem som du slog sönder, och du ska lägga dem i arken.”

³ Jag gjorde en ark av akacieträ och högg ut två stentavlor likadana som de förra. Och jag gick upp på berget och hade med mig de båda tavlorna.

⁴ Han skrev på tavlorna detsamma som var skrivet förra gången: de tio orden som HERREN hade talat till er på berget ur elden den dag då ni var samlade där. Och HERREN gav dem åt mig.

⁵ Sedan vände jag om och gick ner från berget och lade tavlorna i arken som jag hade gjort, och där fick de ligga, så som HERREN hade befallt mig.

Arons död

⁶ Israels barn bröt upp från Beerot-Bene-Jaakan och kom till Mosera. Där dog Aron och där blev han begravd, och hans son Eleasar blev präst i hans ställe.

⁷ Därifrån drog de till Gudgoda och från Gudgoda till Jotbata, en trakt rik på vattenbäckar.

Leviterna avskiljs för Herren

⁸ På den tiden avskilde HERREN Levi stam till att bära HERRENS förbundsark, till att stå inför HERRENS ansikte och göra tjänst inför honom och till att välsigna i hans namn, så som de gör än i dag.

⁹ Därför fick Levi ingen lott eller arvedel bland sina bröder. HERREN är hans arvedel, så som HERREN din Gud har lovat honom.

10:2 2 Mos 25:16, 21, 32:19, 5 Mos 9:10. **10:6** 4 Mos 20:28, 33:30f.

10:6 Mosera Troligen området kring berget Hor där Aron dog (4 Mos 20:8). **10:9** 4 Mos 18:20f, 5 Mos 18:1f, Jos 18:7.

10 Jag stannade på berget fyrtio dagar och fyrtio nätter som förra gången, och HERREN lyssnade till mig också denna gång. HERREN ville inte förgöra dig.

11 HERREN sade till mig: ”Res dig upp och gå framför folket och låt dem bryta upp, så att de får komma in i och ta i besittning det land som jag med ed har lovat deras fäder att ge dem.”

Frukta Herren

12 Och nu Israel, vad begär HERREN din Gud av dig? Bara att du fruktar HERREN din Gud, att du vandrar på alla hans vägar, att du älskar honom och att du tjänar HERREN din Gud av hela ditt hjärta och av hela din själ,

13 så att du håller HERRENS bud och hans stadgar som jag i dag ger dig för att det ska gå dig väl.

14 Se, himlarna och himlarnas himmel, jorden och allt som är på den tillhör HERREN din Gud.

15 Ändå var det just dina fäder som HERREN fäste sig vid i kärlek. Och er, deras efterkommande, utvalde han bland alla folk, så som det är i dag.

16 Omskar därför ert hjärtas förhud och var inte längre hårdnackade,

17 för HERREN er Gud är gudarnas Gud och herrarnas HERRE, den Gud som är stor och väldig och inger fruktan, som inte är partisk och inte tar mutor.

18 Han skaffar den faderlöse och änkan rätt, han älskar främlingen och ger honom mat och kläder.

10:10 2 Mos 32:11f, 34:28, 5 Mos 9:25. **10:12** 5 Mos 6:5. **10:15**
2 Mos 19:5, 5 Mos 7:6. **10:16** 5 Mos 30:6, Jer 4:4, Apg 7:51, Rom 2:29,
Kol 2:11. **10:17** 2 Krön 19:7, Job 34:19, Apg 10:34f.

19 Också ni ska älska främlingen för ni har själva varit främlingar i Egyptens land.

20 HERREN din Gud ska du frukta, honom ska du tjäna, honom ska du hålla dig till, och i hans namn ska du avlägga din ed.

21 Han är din ära, han är din Gud, med dig har han gjort de stora och förunderliga gärningar som du har sett med egna ögon.

22 När dina fäder drog ner till Egypten var de sjuttio personer, men nu har HERREN din Gud gjort dig talrik som himlens stjärnor.

11

Välsignelse och förbannelse

1 Du ska älska HERREN din Gud och alltid iaktta vad han ålagt dig, hans stadgar, domslut och bud.

2 Ni ska i dag besinna – det gäller inte era barn som inte har erfarit eller sett det – hur HERREN er Gud har fostrat er, besinna hans storhet, hans starka hand och uträkta arm,

3 de tecken och gärningar som han gjorde i Egypten med farao, Egyptens kung, och med hela hans land,

4 och vad han gjorde med egyptiernas här, med deras hästar och vagnar, hur han lät Röda havets vatten strömma över dem när de förföljde er, och hur HERREN då förgjorde dem så att de nu inte mer är till.

10:19 2 Mos 22:21, 23:9.

10:20 5 Mos 6:13, Matt 4:10, Luk 4:8.

10:20 tjäna Annan översättning: "tillbe". Citeras av Jesus i Matt 4:10, Luk 4:8.

10:21 ära Annan översättning: "lovsång".

10:22

1 Mos 15:5, 22:17, 46:27.

11:4 2 Mos 14:23f.

⁵ Och tänk på vad han gjorde med er i öknen ända till dess ni kom hit,

⁶ och vad han gjorde med Datan och Abiram, söner till Eliab, Rubens son, när jorden öppnade sitt gap och mitt i Israel slukade dem med deras familjer, deras tält och allt levande som följde dem.

⁷ Ni har med egna ögon sett alla de stora gärningar som HERREN har gjort.

⁸ Håll därför alla de bud som jag i dag ger dig. Då blir ni starka och kan gå in och inta det land dit ni nu drar vidare för att ta det i besittning,

⁹ och då får ni leva länge i det land som HERREN med ed har lovat era fäder att ge åt dem och deras efterkommande, ett land som flödar av mjölk och honung.

¹⁰ Det land dit du nu kommer för att ta det i besittning är inte som Egyptens land som ni drog ut ifrån, där du måste trampa upp vatten till den säd du sådde, så som man gör i en köksträdgård.

¹¹ Nej, det land dit ni nu drar för att ta det i besittning är ett land med berg och dalar som får vatten att dricka genom himlens regn.

¹² Det är ett land som HERREN din Gud har omsorg om. Ständigt vilar HERREN din Guds ögon på det, från årets början till årets slut.

¹³ Om ni nu lyssnar till de bud som jag i dag ger er så att ni älskar HERREN er Gud och tjänar honom av hela ert hjärta och av hela er själ,

¹⁴ då ska jag ge regn åt ert land i rätt tid, höstregn

och vårregn, och du ska få bärga in din säd, ditt vin och din olja.

¹⁵ Jag ska ge din boskap gräs på din mark, och du ska äta och bli mätt.

¹⁶ Men se till, så att inte era hjärtan blir förförda och ni viker av och tjänar andra gudar och tillber dem,

¹⁷ för då ska HERRENS vrede upptändas mot er, och han ska stänga himlen så att regn inte faller och marken inte ger sin gröda och ni snabbt blir utrotade ur det goda land som HERREN ger er.

¹⁸ Ni ska lägga dessa mina ord på ert hjärta och ert sinne och binda dem som ett tecken på er hand, och de ska vara som en påminnelse på er panna.

¹⁹ Ni ska lära era barn dem genom att du talar om dem när du sitter i ditt hus och när du går på vägen, när du lägger dig och när du stiger upp.

²⁰ Du ska skriva dem på dörrposterna i ditt hus och på dina portar,

²¹ så att ni och era barn får leva länge i det land som HERREN med ed har lovat era fäder att ge dem, så länge som himlen välver sig över jorden.

²² För om ni noga håller alla dessa bud som jag ger er att följa, så att ni älskar HERREN er Gud och vandrar på alla hans vägar och håller er till honom,

²³ då ska HERREN driva bort alla dessa folk för er, och ni ska lägga under er folk som är större och mäktigare än ni själva.

11:14 regn i rätt tid, höstregn och vårregn Höstregnet behövdes i november för att vattna de nysådda åkrarna och vårregnet i mars för att säden skulle mogna. **11:17** 3 Mos 26:19, 5 Mos 28:23. **11:18**

5 Mos 6:6f, Ords 6:21f. **11:18** på er panna Se not till 2 Mos 13:9.

11:19 5 Mos 4:9f.

24 Varje ort där ni sätter er fot ska bli er. Från öknen till Libanon och från floden, floden Euftrat, ända till Västra havet ska ert område sträcka sig.

25 Ingen ska kunna stå er emot. Frukten och skräck för er ska HERREN er Gud sända över hela det land ni beträder, så som han har lovat er.

26 Se, jag förelägger er i dag välsignelse och förbannelse:

27 Välsignelse, om ni lyssnar till HERREN er Guds bud som jag i dag ger er,

28 och förbannelse om ni inte lyssnar till HERREN er Guds bud, utan viker av ifrån den väg jag i dag befäller er att gå och följer andra gudar som ni inte känner.

29 Och när HERREN din Gud har låtit dig komma in i det land dit du går för att ta det i besittning, ska du utdela välsignelsen på berget Gerissim och förbannelsen på berget Ebal.

30 Dessa berg ligger som ni vet på andra sidan Jordan, bortom den väg som går mot solens nedgång i kananeernas land, de som bor i ödemarken mitt emot Gilgal vid Mores terebinter.

31 Ni ska nu gå över Jordan för att komma in i och ta i besittning det land som HERREN er Gud ger er. När ni tagit det i besittning och bor där,

32 ska ni vara noga med att följa alla de stadgar och rådslut som jag i dag förelägger er.

11:24 2 Mos 23:31, 4 Mos 34:2f, Jos 1:3f, 14:9.

11:25 5 Mos 2:25.

11:27 5 Mos 28:2f.

11:28 5 Mos 28:15f.

11:29 5 Mos 27:12f,

Jos 8:34f. **11:29** Gerissim ... Ebal Nästan 900 meter höga berg vid Shekem (nutida Nablus), med utsikt över en stor del av bergsbygden.

11:30 1 Mos 12:6.

11:30 Gilgal vid Mores

terebinter Ett annat Gilgal ("krets") än det kända i Jos 4:19. Jfr 1 Mos 12:6.

12

Gudstjänst på utvald plats

¹ Detta är de stadgar och föreskrifter som ni ska vara noga med att följa i det land, som HERREN, dina fäders Gud, har gett dig till besittning, så länge ni lever på jorden.

² Ni ska i grund förstöra alla de platser där de folk som ni fördriver har tillbett sina gudar, på höga berg och höjder eller under lummiga träd.

³ Ni ska bryta ner deras altaren, slå sönder deras stoder och bränna upp deras asherapålar i eld, hugga ner deras avgudabilder och utplåna deras namn från sådana platser.

⁴ Ni ska inte tjäna HERREN er Gud på deras sätt,

⁵ utan den plats som HERREN er Gud utväljer bland alla era stammar för att där fästa sitt namn, denna hans boning ska ni söka och dit ska du gå.

⁶ Dit ska ni föra era brännoffer och slaktoffer, ert tionde, och era händers bidrag, era löftesoffer och frivilliga offer och det förstfödda av era kor och får.

⁷ Och där ska ni äta inför HERREN er Guds ansikte och glädja er med ert husfolk över allt ni förvärvat, det som HERREN din Gud har välsignat dig med.

⁸ Ni ska då inte göra allt som vi i dag gör här, där var och en gör vad han själv anser vara rätt.

⁹ Ni har ju ännu inte kommit in i den vila och den arvedel som HERREN din Gud vill ge dig.

12:3 5 Mos 7:5. **12:5** 1 Kung 8:29, 2 Krön 7:12, 16. **12:6** löftesoffer Den som bad långt från templet kunde understryka sin bön genom att lova Gud ett offer som sedan frambars vid nästa tempelbesök (jfr t ex Jona 2:10).

10 Men när ni har gått över Jordan och bor i det land som HERREN er Gud vill ge er till arvedel och när han har låtit er få ro för alla era fiender runt omkring och ni bor i trygghet,

11 då ska ni föra allt som jag befaller er till den plats som HERREN er Gud utväljer till boning åt sitt namn: era brännoffer och slaktoffer, ert tionde, era händers bidrag och alla de utvalda löftesoffer som ni ger HERREN löfte om.

12 Där ska ni glädja er inför HERREN er Guds ansikte med era söner och döttrar, tjänare och tjänarinnor och med leviten som bor inom era portar, för han har ju ingen egen lott eller arvedel med er.

13 Ta dig till vara så att du inte offerar dina brännoffer på vilken plats som helst.

14 Endast där, på den plats HERREN utväljer inom en av dina stammar, ska du offra dina brännoffer, och där ska du göra allt som jag befaller dig.

15 Däremot får du slakta och äta kött så mycket du önskar inom alla dina städer, allt efter den välsignelse som HERREN din Gud ger dig. Både den som är oren och den som är ren får äta av det, som vore det kött av gasell eller hjort.

16 Men blodet får ni inte förtära. Det ska du hälla ut på marken som vatten.

17 Du får inte inom dina portar äta tionden av din säd, ditt vin och din olja och inte heller det förstfödda av dina kor och får eller något av de löftesoffer som du gett löfte om eller av dina frivilliga offer eller av dina händers bidrag.

18 På den plats som HERREN din Gud utväljer ska du äta det inför HERREN din Guds ansikte tillsammans med din son och dotter, din tjänare och tjänarinna och med leviten som bor inom dina portar. Och du ska glädja dig inför HERREN din Guds ansikte över allt du förvärvat.

19 Se till att du inte glömmet bort leviten så länge du lever i ditt land.

20 När HERREN din Gud har utvidgat ditt område så som han har lovat dig, och du tänker: ”Jag vill äta kött”, eftersom du har lust att äta kött, så får du äta kött så mycket du vill.

21 Om den plats som HERREN din Gud utväljer till att där fästa sitt namn ligger för långt bort för dig, så kan du enligt min befallning till dig slakta av de kor och får som HERREN har gett dig och äta av det inom dina portar, så mycket du vill.

22 Men du ska äta det så som man äter kött av gasell eller hjort. Både den som är oren och den som är ren får äta av det.

23 Men se till att du inte äter blodet, för blodet är livet, och du får inte äta livet tillsammans med köttet.

24 Du får inte äta det. Du ska hälla ut det på marken som vatten.

25 Ät det inte, så ska det gå väl för dig och dina barn efter dig, när du gör det som är rätt i HERRENS ögon.

26 Men de heliga gåvor som du vill bära fram, och

12:18 5 Mos 14:23. **12:19** 5 Mos 14:27. **12:20** 1 Mos 28:14, 5 Mos 19:8. **12:22** som ... gasell eller hjort Alltså inte offrat som ett gemenskapsoffer (se 3 Mos 7:11f), eftersom templet skulle bli den enda tillåtna offerplatsen. **12:23** 3 Mos 17:11f.

dina löftesoffer, ska du ta med dig till den plats som HERREN utväljer.

²⁷ Av dina brännoffer ska du offra köttet och blodet på HERREN din Guds altare. Av dina slaktoffer ska blodet utgjas på HERREN din Guds altare. Men köttet får du äta.

²⁸ Var noga med att lyda alla dessa bud som jag ger dig, så att det till evig tid går väl för dig och dina barn efter dig, när du gör det som är gott och rätt i HERREN din Guds ögon.

Varning för avgudadyrkan

²⁹ När HERREN din Gud har utrotat de hednafolk som du nu kommer till för att fördriva, och du har drivit bort dem och bor i deras land,

³⁰ se då till att du inte lockas till att följa deras seder, sedan de blivit röjda ur vägen för dig. Fråga inte efter deras gudar, så att du säger: "Hur dyrkade dessa folk sina gudar? Jag vill göra på samma sätt."

³¹ Så ska inte du göra när du tillber HERREN din Gud, eftersom allt som HERREN avskyr och hatar har de gjort till sina gudars ära. Till och med sina söner och döttrar bränner de upp i eld åt sina gudar.

³² Allt som jag befäller er ska ni vara noga med att följa. Du ska inte lägga något till det och inte ta något därifrån.

13

¹ Om en profet eller drömmare träder fram hos dig och han ger dig ett tecken eller under,

² och sedan det tecknet eller undret inträffar och han då säger till dig: ”Låt oss följa andra gudar, gudar som du inte känner, och låt oss tjäna dem”,

³ då ska du inte lyssna till den profetens ord eller den drömmaren. Det är HERREN er Gud som prövar er, för att se om ni älskar HERREN er Gud av hela ert hjärta och hela er själ.

⁴ HERREN er Gud ska ni följa, honom ska ni frukta, hans bud ska ni hålla, hans röst ska ni lyssna till, honom ska ni tjäna och honom ska ni hålla er till.

⁵ Men den profeten eller den som har drömsyner ska dödas, för han predikade avfall från HERREN er Gud som har fört er ut ur Egyptens land och friköpt dig ur trälomshuset, och han ville föra dig bort från den väg som HERREN din Gud har befallt dig att gå. Du ska skaffa bort det onda hos dig

⁶ Om din bror, din mors son, eller din son eller dotter, eller hustrun i din famn eller din vän som står dig så nära som ditt eget liv, i hemlighet vill förleda dig och säger: ”Låt oss gå och tjäna andra gudar” som varken du eller dina fäder har känt

⁷ – gudar hos de folk som bor runt omkring er, nära dig eller fjärran, från jordens ena ände till den andra –

13:1 drömmare Drömmar sågs som en möjlig kanal för uppenbarelse (1 Kung 3:5, Job 33:15f, Matt 1:20) men också en källa till missvisande budskap (Jes 29:8, Jer 23:25f). **13:5** 5 Mos 18:20.

13:6 5 Mos 17:2f.

⁸ så ska du inte göra som han vill eller lyssna till honom. Du ska inte visa honom någon skonksamhet eller ha förbarmande eller overseende med honom,

⁹ utan du ska döda honom. Först ska din hand vara mot honom för att döda honom och sedan hela folkets hand.

¹⁰ Du ska stena honom till döds, därför att han försökte leda dig bort från HERREN din Gud som har fört dig ut ur Egypten, ur träldomshuset.

¹¹ Och hela Israel ska höra det och frukta och ska sedan inte mer göra något sådant ont hos dig.

¹² Om du får höra om någon av de städer som HERREN din Gud ger dig att bo i,

¹³ att från dig har utgått onda män, som förför invånarna i sin stad genom att säga: "Låt oss gå bort och tjäna andra gudar", gudar som ni inte känner,

¹⁴ då ska du noga undersöka, rannsaka och utforska. Om det då visar sig vara sant och kan bekräftas att något så avskyvärt har ägt rum hos dig,

¹⁵ ska du slå den stadens invånare med svärd. Du ska viga den åt förintelse med allt som är i den. Också boskapen ska du döda med svärd.

¹⁶ Allt byte du får ska du samla ihop mitt på torget och sedan ska du bränna upp staden i eld tillsammans med allt bytet som ett heloffer åt HERREN din Gud. Staden ska bli en grushög för evig tid och aldrig mer byggas upp igen.

¹⁷ Låt inget av det vigda bli kvar i dina händer. Då ska HERREN vända sig från sin glödande vrede och visa dig barmhärtighet och förbarma sig över

dig och föröka dig, så som han med ed har lovat dina fäder,

¹⁸ när du lyssnar till HERREN din Guds röst och håller alla hans bud som jag i dag ger dig, och gör det som är rätt i HERREN din Guds ögon.

14

Förbudna sorgetecken

¹ Ni är HERREN er Guds barn. Ni ska inte rista märken på er eller göra er skalliga ovanför pannan för de döda,

² för du är ett folk som är helgat åt HERREN din Gud, och dig har HERREN utvalt till att vara hans egendomsfolk bland alla folk på jorden.

Rena och orena djur

³ Du ska inte äta något avskyvärt.

⁴ Dessa djur får ni äta: oxe, får, get, hjort,

⁵ gasell, dovhjort, stenbock, dison, teoantilop och semer.

⁶ Alla djur med klövar, kluvna i två halvor, och som idisslar får ni äta.

⁷ Men dessa får ni inte äta av dem som idisslar och av dem som har kluvna klövar: kamelen, haren och klippgrävlingen, för även om de idisslar har de inte klövar. De är orena för er.

⁸ Inte heller svinet, för även om det har klövar idisslar det inte. Det är orent för er. Ni ska inte äta av deras kött och inte röra deras döda kroppar.

14:1 3 Mos 19:27f, 21:5.

14:2 2 Mos 19:5, 5 Mos 4:20, 7:6, 26:18.

14:4 3 Mos 11:2f.

14:7 haren och klippgrävlingen Har beteende som liknar idisslarnas. Se not till 3 Mos 11:5.

14:8 svinet Förknippades med offer till underjordens gudar (jfr Jes 65:4). Ansågs därför orent även bland assyrier och hetiter; men äts annars allmänt av de icke-judiska folken.

9 Av allt det som lever i vattnet får ni äta detta: Allt som har fenor och fjäll får ni äta.

10 Men ni ska inte äta det som saknar fenor och fjäll. Det är orent för er.

11 Alla rena fåglar får ni äta.

12 Men dessa fåglar ska ni inte äta: örnen, lamngamen, havsörnen,

13 raafågeln, falcken, gladan med dess arter,

14 alla slags kråkfåglar,

15 strutsen, tahemasfågeln, fiskmåsen, höken med dess arter,

16 ugglan, uven, tinsemetfågeln,

17 pelikanen, asgamen, dykfågeln,

18 storken, hägern med dess arter, härfågeln och fladdermusen.

19 Alla flygande smådjur är orena för er. De ska inte ätas.

20 Men alla rena flygande djur får ni äta.

21 Ni ska inte äta något självdött. Du får ge sådant åt främlingen som bor inom dina portar, han får äta det, eller sälja det till utlänningen, för du är ett folk som är helgat åt HERREN din Gud.

Du ska inte koka en killing i mjölken från dess mor.

Tionde

22 Av all säd som varje år växer på din åker ska du ge tionde.

14:9 3 Mos 11:9f. **14:12** 3 Mos 11:13f. **14:12** fåglar Arterna kan inte alltid identifieras med säkerhet. Bland fåglarna (hebr. of, "flygare") räknades i bibelhebreiskan även fladdermusen (vers 18).

14:19 3 Mos 11:20f. **14:21** 2 Mos 23:19, 34:26. **14:21** koka en killing i mjölken från dess mor En kananeisk besvärjelse för ökade skördar. **14:22** 3 Mos 27:30, 5 Mos 12:6f.

23 Du ska äta ditt tionde inför HERREN din Guds ansikte på den plats som han utväljer till boning åt sitt namn: tiondet av din säd, ditt vin och din olja, liksom det förstfödda av dina kor och får, så att du lär dig att alltid frukta HERREN din Gud.

24 Men om du har för lång väg så att du inte kan föra ditt tionde, eftersom den plats som HERREN din Gud utväljer för att där fästa sitt namn ligger för långt bort för dig, när HERREN din Gud nu välsignar dig,

25 så kan du sälja ditt tionde, ta pengarna i handen och gå till den plats som HERREN din Gud utväljer.

26 Och för pengarna kan du köpa vad du önskar, kor, får, vin, starka drycker eller vad du i övrigt kan önska. Du ska sedan äta där inför HERREN din Guds ansikte och glädja dig med ditt husfolk.

27 Leviten som bor inom dina portar ska du då inte glömma bort, för han har ingen lott eller arvedel tillsammans med dig.

28 Vid slutet av vart tredje år ska du ta undan hela tiondet av din avkastning det året och lägga upp det inom dina portar.

29 Sedan ska leviten komma, han som inte har någon lott eller arvedel tillsammans med dig, och även främlingen, den faderlöse och änkan, som bor

14:23 5 Mos 12:17f. **14:23** tionde Användes till tre ändamål: fest inför Guds ansikte (12:17f), underhåll till leviter och präster (4 Mos 18:21f) och uppehälle för de fattiga (5 Mos 26:12). **14:26**

köpa Priser varierade över tid och plats, men ofta fick man för en sikel silver (drygt 10 gram, en månadslön) ungefär ett får, en tiondels ko eller 100-200 liter korn. **14:27** 5 Mos 12:12, 19. **14:28**

5 Mos 26:12f. **14:29** 4 Mos 18:24.

inom dina portar, och de ska äta och bli mätta. Då ska HERREN din Gud välsigna dig i allt det arbete du utför.

15

Sabbatsåret

¹ Vart sjunde år ska du låta vara ett friår.

² Detta är vad som gäller angående friåret: Varje långgivare som lånat ut något åt sin nästa, ska då efterskänka sin fordran. Han får inte utkräva skulder av sin nästa och sin broder, eftersom ett HERRENS friår har utlysts.

³ En utlänning får du kräva, men om du har något att fordra av din broder ska du efterskänka det.

⁴ Men ingen fattig borde finnas hos dig, för HERREN ska rikligen välsigna dig i det land som HERREN din Gud ger dig till besittning som din arvedel,

⁵ om du bara lyder HERREN din Guds röst så att du håller fast vid alla dessa bud som jag i dag ger dig, och följer dem.

⁶ HERREN din Gud ska välsigna dig, så som han har lovat dig. Du ska ge lån åt många folk, men själv ska du inte behöva låna, och du ska råda över många folk, men de ska inte råda över dig.

⁷ Om det finns någon fattig hos dig, en av dina bröder, i någon av dina städer i det land som HERREN din Gud ger dig, ska du inte förhärda ditt hjärta eller stänga din hand för din fattige broder,

⁸ utan villigt öppna din hand för honom och villigt låna honom vad han behöver i sin brist.

15:1 2 Mos 23:10f, 3 Mos 25:3f.

15:6 5 Mos 28:12.

15:7

3 Mos 25:35f, 1 Joh 3:17.

15:8 Matt 5:42, 26:11, Luk 6:34f, Joh 12:8.

⁹ Se till att inte denna onda tanke uppstår i ditt hjärta: ”Det sjunde året, friåret, är nära”, och du så ser med ont öga på din fattige broder och inte ger honom något. Han kan då ropa till HERREN mot dig, och synd kommer att vila på dig.

¹⁰ Du ska villigt ge åt honom och ditt hjärta ska inte vara motvilligt när du ger, eftersom HERREN din Gud ska välsigna dig för en sådan gåvas skull i alla dina verk och i allt du företar dig.

¹¹ Fattiga kommer nämligen aldrig att saknas i landet, därför befaller jag dig: Du ska villigt öppna din hand för din broder, för de behövande och fattiga i ditt land.

Frigivning av slavar

¹² Om någon av ditt folk, en hebreisk man eller kvinna, har sålt sig till dig och tjänat dig i sex år, ska du det sjunde året frige honom.

¹³ Och när du friger honom, ska du inte låta honom gå med tomma händer.

¹⁴ Förse honom rikligt från din hjord, från din loge och från din vinpress. Du ska ge honom av det som HERREN din Gud har välsignat dig med.

¹⁵ Kom ihåg att du var slav i Egyptens land och att HERREN din Gud friköpte dig. Därför ger jag dig denna befallning i dag.

¹⁶ Men skulle han säga till dig att han inte vill lämna dig, därför att han älskar dig och ditt husfolk, eftersom han har haft det bra hos dig,

15:12 2 Mos 21:2f, 3 Mos 25:39f, Jer 34:14. **15:12** frige Se parallell i 2 Mos 21:2f. **15:16** 2 Mos 21:5f.

17 då ska du ta en syl och sticka den genom hans öra in i dörren. Därefter ska han vara din slav för alltid. Med din tjänarinna ska du göra på samma sätt.

18 Du ska inte anse det hårt att du måste släppa din tjänare fri, för i sex år har han gett dig dubbelt så värdefull tjänst som en avlönad arbetare. Och HERREN din Gud ska välsigna dig i allt du gör.

Det förstfödda bland djuren

19 Allt förstfött av hankön som föds bland dina kor och får ska du helga åt HERREN din Gud. Du ska inte använda dina förstfödda oxar vid ditt arbete och inte heller klippa ullen på dina förstfödda får.

20 Inför HERREN din Guds ansikte ska du varje år tillsammans med ditt husfolk äta det på den plats som HERREN utväljer.

21 Men om djuret har någon defekt, om det är halt eller blint eller allvarligt vanskapt, ska du inte offra det åt HERREN din Gud.

22 Inom dina portar kan du äta det. Både den som är oren och den som är ren får äta av det, så som man äter kött av gasell eller hjort.

23 Men blodet ska du inte förtära, utan du ska hålla ut det på marken som vatten.

15:18 dubbelt så värdefull tjänst som en avlönad arbetare Sex årslöner motsvarade ungefär 60 siklar eller drygt 600 gram, dubbla värdet för en slav under ett sexårigt arbetskontrakt (2 Mos 21:32).

15:19 2 Mos 13:2, 34:19, 4 Mos 3:13, 8:17. **15:19** förstfött av hankön Förebild till Kristus, "ett lamm utan fel eller brist" (1 Petr 1:19). Jfr v 21. **15:20** 5 Mos 12:11f. **15:21** 3 Mos 22:20f, 5 Mos 17:1, Mal 1:8, 13. **15:23** 1 Mos 9:4, 3 Mos 17:10f, 5 Mos 12:16, 23f.

16

Påskhögtiden

¹ Ge akt på månaden Aviv och fira HERREN din Guds påskhögtid, för i månaden AVIV förde HERREN din Gud dig ut ur Egypten om natten.

² Du ska slakta påskoffer åt HERREN din Gud av får och kor på den plats som HERREN utväljer till boning åt sitt namn.

³ Till offret ska du inte äta något syrat. I sju dagar ska du äta osyrat bröd, betryckets bröd, eftersom du drog ut ur Egyptens land snabbt. Så länge du lever ska du därför komma ihåg den dag då du lämnade Egyptens land.

⁴ I sju dagar ska man inte se någon surdeg hos dig inom hela ditt område, och av det som du slaktar om kvällen på den första dagen ska inget lämnas kvar över natten till morgonen.

⁵ Du får inte slakta påskoffret i vilken som helst av de städer som HERREN din Gud ger dig,

⁶ utan endast på den plats som HERREN din Gud utväljer till boning åt sitt namn. Där ska du slakta

16:1 2 Mos 12:2f, 13:4, 23:15, 3 Mos 23:5f, 4 Mos 9:2f, 28:16f, 2 Krön 35:1. **16:1** månaden Aviv Betyder "vår månaden" som inföll i mars-april (2 Mos 13:4). **16:1** påskhögtid Hebr. pésach betyder "passera, skona" (se 2 Mos 12:11f). Högtiden kretsar kring påskalammet (2 Mos 12:21f, Luk 22:7f, 1 Kor 5:7) och befrielsen från Egypten. **16:3** 2 Mos 13:6f, 34:18. **16:4** 2 Mos 34:25. **16:4** surdeg Kom att symbolisera jäsande synd (2 Mos 12:15f, Luk 12:1, 1 Kor 5:6f). **16:6** den plats som Herren din Gud utväljer Platsen där tabernaklet stod, längre fram templet i Jerusalem. Påsk i Jerusalem skildras i 2 Krön 30, 35, Esra 6:19f, Matt 26.

påskoffret om kvällen när solen går ner vid den tid då du drog ut ur Egypten.

⁷ Du ska koka det och äta det på den plats som HERREN din Gud utväljer och om morgonen ska du vända tillbaka och gå till dina tält.

⁸ Sex dagar ska du äta osyrat bröd och på sjunde dagen ska högtidsförsamling hållas åt HERREN din Gud. Då ska du inte utföra något arbete.

Veckohögtiden eller pingsten

⁹ Du ska räkna sju veckor. Från det att man börjar skära säden ska du räkna de sju veckorna.

¹⁰ Därefter ska du fira HERREN din Guds veckohögtid och bära fram din hands frivilliga gåva, som du ska ge efter måttet av den välsignelse som HERREN din Gud har gett dig.

¹¹ Inför HERREN din Guds ansikte ska du glädja dig på den plats som HERREN din Gud utväljer till boning åt sitt namn, du med din son och din dotter, din tjänare och tjänarinna, med leviten som bor inom dina portar och främlingen, den faderlöse och änkan, som du har hos dig.

¹² Kom ihåg att du var slav i Egypten och följ noga dessa stadgar.

Lövhyddohögtiden

¹³ Lövhyddohögtiden ska du fira i sju dagar sedan du har inbärgat avkastningen från din tröskplats

16:9 2 Mos 23:16, 3 Mos 23:15f, 4 Mos 28:26. **16:10** veckohögtid Hebr. Shavuót, infaller vid veteskörden i maj-juni. Se 3 Mos 23:15f med noter. **16:13** 2 Mos 23:16, 3 Mos 23:34f, 4 Mos 29:12f. **16:13** lövhyddohögtid Hebr. Suckót, en glad skördefest i oktober (3 Mos 23:33f, Neh 8:14f, Joh 7:2f). Lövhyddor användes som skydd under skördetiden (Jes 1:8).

och från din vinpress.

¹⁴ Du ska glädja dig vid denna högtid med din son och din dotter, din tjänare och tjänarinna, med leviten, främlingen, den faderlöse och änkan som bor inom dina portar.

¹⁵ I sju dagar ska du fira HERREN din Guds högtid på den plats som HERREN utväljer, för HERREN din Gud ska välsigna dig i all den avkastning du får och i allt dina händer har uträttat, och du ska vara fylld av glädje.

¹⁶ Tre gånger om året ska alla av manligt kön hos dig träda fram inför HERREN din Guds ansikte på den plats som han utväljer: vid det osyrade brödets högtid, vid veckohögtiden och vid lövhyddohögtiden. Men ingen ska träda fram med tomma händer inför HERRENS ansikte,

¹⁷ var och en ska ge vad han kan efter den välsignelse som HERREN din Gud har gett dig.

Domare

¹⁸ Du ska för dina särskilda stammar tillsätta domare och tjänstemän åt dig inom alla de städer som HERREN din Gud ger dig. De ska döma folket med rättvisa.

¹⁹ Du ska inte förvanska rätten och inte vara partisk. Du ska inte ta mutor, för mutor förblindar de visas ögon och förvrider de rättfärdigas sak.

²⁰ Rättfärdighet, rättfärdighet ska du sträva efter, för att du ska få leva och ta i besittning det land som HERREN din Gud ger dig.

Avguderi och annan synd

16:16 2 Mos 23:17, 34:23, 3 Mos 23:4f. **16:19** 2 Mos 23:6f, 3 Mos 19:15, 5 Mos 1:16f, Ords 15:27.

²¹ Du ska inte sätta upp någon tröpåle åt dig som en Ashera vid sidan av HERREN din Guds altare, det som du ska göra åt dig.

²² Du ska inte heller resa någon stenstod åt dig, för sådant hatar HERREN din Gud.

17

¹ Du ska inte offra åt HERREN din Gud något djur av nöt eller småboskap som har en defekt eller annat fel, för sådant är avskyvärt för HERREN din Gud.

² Om en man eller kvinna hos dig i någon av städerna som HERREN din Gud ger dig, visar sig göra något som är ont i HERREN din Guds ögon, genom att överträda hans förbund,

³ och mot min befallning går bort och tjänar andra gudar och tillber dem eller tillber solen, månen eller himlens hela härskara,

⁴ och det blir berättat för dig och du får höra om det, ska du noga undersöka saken. Om det visar sig vara sant och kan slås fast att detta avskyvärda har gjorts i Israel,

16:21 Ashera vid sidan Kananeisk mytologi framställde Ashera som en fruktbarhetsgudinna vid sidan om El (Gud), representerad av en tröpåle. Ledande israeliter markerade starkt mot missuppfattningen (se 1 Kung 15:3, 23:4f). **16:22** 3 Mos 26:1. **17:1** 3 Mos 22:20f, 5 Mos 15:21, Mal 1:8, 13. **17:1** djur ... som har en defekt Offerdjuren skulle vara felfria, en förebild till Kristus, "ett lamm utan fel eller brist" (1 Petr 1:19). Profeten Malaki tillrättavisade folket för brott mot detta bud (Mal 1:13f). **17:2** 5 Mos 13:6f.

17:3 himlens hela härskara Stjärnorna, som också symboliserade änglamakter (jfr Job 38:7). Himlakroppar tillbads bland hednafolken (4:19, Job 31:26f) men Bibeln betonar att de är skapade av Gud (1 Mos 1:16, Ps 8:4).

⁵ ska du föra ut till din stadspört den man eller kvinna som har gjort denna onda gärning, man eller kvinna, och stena den personen till döds.

⁶ Efter två eller tre vittnens ord ska han dödas. Ingen ska dömas till döden efter endast ett vittnesmål.

⁷ Först ska vittnenas hand lyftas mot honom för att döda honom och sedan hela folkets hand. Du ska skaffa bort det onda från dig.

Domstolar

⁸ Om det i något fall blir för svårt för dig att döma, det kan gälla ett dråp, en rättsfråga, ett misshandelsbrott eller något annat som kan orsaka tvist inom dina portar, då ska du bryta upp och bege dig till den plats som HERREN din Gud utväljer

⁹ och gå till de levitiska prästerna och till den som på den tiden är domare. Dem ska du fråga till råds och de ska meddela dig vad som är rätt.

¹⁰ Du ska göra det de meddelar dig på den plats som HERREN utväljer, och du ska noggrant följa allt som de lär dig.

¹¹ Efter den lag de undervisar dig i och efter den dom de avkunnar för dig ska du handla. Du ska inte vika av från de ord de meddelar, varken åt höger eller åt vänster.

¹² Men om någon handlar i sådant övermod att han varken vill lyssna till prästen, som står där och gör tjänst inför HERREN din Gud, eller till domaren,

17:5 2 Mos 22:20. **17:6** 4 Mos 35:30, 5 Mos 19:15, Matt 18:16, Joh 8:17, 2 Kor 13:1, Hebr 10:28. **17:6** två eller tre vittnens ord Citeras i Hebr 10:28. **17:7** 5 Mos 13:9f. **17:8** 5 Mos 21:5, 2 Krön 19:10f.

17:9 Mal 2:7.

då ska den mannen dö. Du ska skaffa bort det onda från Israel.

¹³ Allt folket ska höra det och frukta och aldrig mer vara övermodiga.

Val av kung

¹⁴ När du kommer in i det land som HERREN din Gud ger dig och tar det i besittning och bor där och du säger: "Jag vill sätta en kung över mig, som alla andra folk omkring mig",

¹⁵ så ska du sätta till kung över dig den som HERREN din Gud utväljer. En av dina bröder ska du sätta till kung över dig. Du får inte sätta en främling över dig, en som inte är din broder.

¹⁶ Men han får inte skaffa sig många hästar och inte sända sitt folk tillbaka till Egypten för att skaffa många hästar, för HERREN har sagt till er: "Ni ska aldrig mer vända tillbaka denna väg."

¹⁷ Han får inte heller skaffa sig många hustrur, för att hans hjärta inte ska avfalla, och han ska inte skaffa sig mycket silver och guld.

¹⁸ När han sitter på sin kungatron ska han låta göra sig en avskrift av denna lag enligt den bokrulle som finns hos de levitiska prästerna.

17:14 1 Sam 8:5f. **17:14** sätta en kung över mig Kungadömet började med kung Saul på 1000-talet f Kr (1 Sam 8-12). **17:16**

1 Kung 10:26, 28, Jes 31:1f. **17:17** 1 Kung 10:21, 27, 11:1f. **17:17** inte skaffa sig många hästar ... många hustrur ... mycket silver och guld Kung Salomo föll i synd genom att bryta mot dessa bud (1 Kung 10:26f). Hästar användes huvudsakligen för militära ändamål (Ps 33:17, Sak 9:10). **17:18** 2 Kung 22:10f.

19 Den ska han ha hos sig och läsa i den i alla sina livsdagar, så att han lär sig frukta HERREN sin Gud och ger akt på alla ord i denna lag och dessa stadgar och följer dem.

20 Då ska hans hjärta inte förhäva sig över hans bröder eller vika av ifrån buden, varken åt höger eller åt vänster, och då ska han och hans söner regera länge i Israel.

18

Prästers och leviters rättigheter

1 De levitiska prästerna, hela Levi stam, ska inte ha någon lott eller arvedel tillsammans med Israel. Av HERRENS eldsoffer och hans arvedel ska de äta.

2 De ska inte ha någon arvedel bland sina bröder. HERREN är deras arvedel, som han har lovat dem.

3 Och detta är vad prästerna har rätt att få av folket, av dem som offrar ett slaktoffer av oxar eller får: Man ska ge prästen bogen, käkstyckena och magen.

4 Det första av din säd, ditt vin och din olja och det första av dina fårs ull ska du ge honom,

5 för HERREN din Gud har utvalt honom bland alla dina stammar för att han och hans söner alltid ska stå och göra tjänst i HERRENS namn.

6 Om en levit kommer från någon av dina städer i Israel där han uppehåller sig, så får han om han så önskar komma till den plats som HERREN utväljer

17:19 Jos 1:7f. **17:19** läsa i den 1 detta utmärkte sig särskilt kung Josia (2 Kung 22:10f, 2 Krön 34:18f). **18:1** 4 Mos 18:20f, 5 Mos 10:9, 12:12, 14:27, 29, 1 Kor 9:13.

⁷ och där göra tjänst i HERREN sin Guds namn, liksom alla hans levitiska bröder som står där inför HERRENS ansikte.

⁸ De ska alla ha lika mycket till underhåll, utan hänsyn till vad någon kan äga genom försäljning av fädernearv.

Avskyvärda seder

⁹ När du kommer in i det land som HERREN din Gud ger dig, ska du inte lära dig att handla enligt dessa folks avskyvärda seder.

¹⁰ Hos dig får inte någon finnas som låter sin son eller dotter gå genom eld eller befattar sig med spådom, teckentydning, svartkonst eller häxeri,

¹¹ ingen som utövar besvärjelsekonster, ingen andebesvärjare, ingen som utövar magi och ingen som söker råd hos de döda.

¹² Avskyvärd för HERREN är var och en som gör sådant, och för sådana vidrigheters skull fördriver HERREN din Gud dem för dig.

¹³ Du ska vara fullkomlig inför HERREN din Gud.

¹⁴ Dessa hednafolk som du ska fördriva lyssnar till dem som utövar teckentydning och spådom, men HERREN din Gud har inte tillåtit dig något sådant.

Löftet om Profeten

¹⁵ En profet lik mig ska HERREN din Gud låta uppstå åt dig bland ditt folk, från dina bröder. Honom ska ni lyssna till.

18:9 3 Mos 18:24f, 5 Mos 12:29f, 1 Kung 14:24, 2 Kung 16:3. **18:10**
3 Mos 18:21, 19:26f, 20:6, 27, 1 Sam 28:7f. **18:11** Jes 8:19. **18:15**
Joh 1:45, 5:39, 46, 6:14, 10:16, Apg 3:22f, 7:37. **18:15** en profet lik mig Citeras av Petrus och Stefanus i Apg 3:22f, 7:37 som profetia om Kristus (jfr även Joh 1:21 med not, 6:14, 7:40).

16 Det ska bli så som du begärde av HERREN din Gud vid Horeb den dag ni var samlade där och du sade: ”Jag vill inte höra mer av HERREN min Guds röst eller se den stora elden längre, då kommer jag att dö.”

17 HERREN sade då till mig: ”De har rätt i vad de säger.

18 Jag ska låta en profet lik dig uppstå åt dem bland deras bröder. Jag ska lägga mina ord i hans mun, och han ska tala till dem allt som jag befäller honom.

19 Och om någon inte lyssnar till mina ord som han talar i mitt namn, ska jag själv utkräva det av honom.

20 Men den profet som i övermod talar i mitt namn vad jag inte har befallt honom tala, eller som talar i andra gudars namn, den profeten ska dö.

21 Du kanske tänker i ditt hjärta: Hur ska vi känna igen det ord som HERREN inte har talat?

22 När profeten talar i HERRENS namn och det han säger inte sker eller kommer, då är det något som HERREN inte har talat. Profeten har talat i övermod. Du ska inte vara rädd för honom.”

19

Fristäderna

1 När HERREN din Gud har utrotat de hednafolk vilkas land HERREN din Gud ger dig, och när du har fördrivit dem och du bor i deras städer och i deras hus,

18:16 2 Mos 20:19, 5 Mos 5:23f. **18:16** så som du begärde ... vid Horeb Se 2 Mos 20:19. **18:18** Joh 4:25f, 7:16, 8:28, 12:49f, 14:24.

18:20 5 Mos 13:5, Jer 14:14f. **18:22** Jer 28:9. **19:1** 4 Mos 35:10f, 5 Mos 4:41f, 12:29, Jos 20:2f.

² då ska du avskilja åt dig tre städer mitt i ditt land, som HERREN din Gud ger dig till besittning.

³ Du ska rusta upp vägarna till dessa städer och dela upp det landområde som HERREN din Gud ger dig till arvedel i tre delar, så att var och en som har dräpt någon kan fly dit.

⁴ I följande fall kan den som har dräpt någon fly till en fristad och så få leva: Om någon dödar sin nästa utan vett och vilja och utan att ha burit hat till honom tidigare –

⁵ som när någon går med sin vän ut i skogen för att hugga ved och han hugger med yxan för att fälla trädet och yxhuvudet då lossnar från skaftet och träffar den andre så att han dör – då ska han kunna fly till någon av dessa städer och få leva.

⁶ Annars kan blodshämnnaren som med vrede i sitt hjärta förföljer dråparen hinna upp honom om vägen är lång, och slå ihjäl honom trots att han inte hade förtjänat döden, eftersom han inte hade hatat den andre tidigare.

⁷ Därför befaller jag dig: ”Du ska avskilja tre städer åt dig.”

⁸ När HERREN din Gud utvidgar ditt område, så som han med ed har svurit dina fäder, och ger dig hela det land som han har lovat att ge dina fäder,

⁹ om du då är noga med att följa alla dessa bud som jag i dag ger dig, så att du älskar HERREN din Gud och alltid vandrar på hans vägar, då ska du lägga tre städer till dessa tre.

19:6 blodshämnnaren Den mördades släktingar som sökte ge mördaren sitt straff (se 4 Mos 35:19). **19:8** 5 Mos 12:20.

10 Så ska oskyldigt blod inte spillas i ditt land som HERREN din Gud ger dig till arvedel, och blodskuld inte komma att vila på dig.

11 Men om någon hatar sin nästa och ligger på lur efter honom och överfaller honom och slår ihjäl honom, och han sedan flyr till någon av dessa städer,

12 då ska de äldste i hans stad sända bud och hämta honom därifrån och lämna honom i blodshämnarens hand, och han ska dö.

13 Du ska inte visa honom någon skonsamhet, utan du ska rena Israel från skulden för det oskyldiga blodet och det ska gå dig väl.

Gränsstenar

14 Du ska inte flytta din grannes gränssten, som förfäderna satt upp i den arvedel du får i det land som HERREN din Gud ger dig till besittning.

Vittnesmål

15 Det är inte nog om bara ett vittne träder upp mot någon som anklagas för ett brott eller en synd, vilken synd han än kan ha begått. Efter två eller tre vittnens ord ska var sak avgöras.

16 Om ett falskt vittne träder upp mot någon för att vittna mot honom angående något brott,

19:11 4 Mos 35:20f. **19:12** 1 Mos 9:6, 2 Mos 21:12, 14. **19:14** 5 Mos 27:17, Ords 22:28, 23:10. **19:14** flytta din grannes gränssten Israeliternas gränser drogs upp av Gud (4 Mos 34, Jos 13-19), som sedan vakade över dem (jfr Ords 15:25, 23:10, Hos 5:10).

19:15 4 Mos 35:30, 5 Mos 17:6f, Matt 18:16, Joh 8:17, 2 Kor 13:1, Hebr 10:28. **19:15** två eller tre vittnens ord Citeras av Jesus i Matt 18:16 och av Paulus i 2 Kor 13:1.

17 ska bägge parter i tvisten träda fram inför HERRENS ansikte, inför de män som på den tiden är präster och domare.

18 Och domarna ska noga undersöka saken. Om vittnet visar sig vara ett falskt vittne som burit falskt vittnesbörd mot sin broder,

19 ska ni låta samma sak drabba vittnet som han hade tänkt för sin broder. Du ska skaffa bort det onda ifrån dig.

20 Det övriga folket ska höra det och frukta, och man ska aldrig mer göra något sådant ont hos dig.

21 Du ska inte visa honom någon skonsamhet: liv för liv, öga för öga, tand för tand, hand för hand, fot för fot.

20

Krigslagar

1 När du drar ut i krig mot dina fiender och får se hästar och vagnar och ett folk större än du, ska du inte bli rädd för dem, för HERREN din Gud som förde dig upp ur Egyptens land är med dig.

2 När ni står beredda att gå till strid, ska prästen träda fram och tala till folket.

3 Han ska säga till dem: ”Hör, Israel! Ni står i dag beredda att gå till strid mot era fiender. Låt inte era hjärtan vara modlösa. Var inte rädda, bäva inte och bli inte förskräckta för dem,

4 för HERREN er Gud går själv med er för att strida för er mot era fiender och ge er seger.”

19:17 5 Mos 17:9.

19:19 Ords 19:5.

19:21 2 Mos 21:23f,

3 Mos 24:20, Matt 5:38.

20:1 hästar och vagnar Fruktade krigsredskap (se 2 Mos 14:7f, Jos 11:4f, Dom 4:3, Ps 20:8).

⁵ Och förmännen ska säga till folket: ”Om någon har byggt sig ett nytt hus men ännu inte invigt det, så kan han vända tillbaka hem så att inte en annan kommer och inviger det om han själv faller i striden.

⁶ Om någon har planterat en vingård men ännu inte fått skörda dess frukt, så kan han vända tillbaka hem så att inte en annan kommer och skördar dess frukt om han själv faller i striden.

⁷ Om någon har trolovat sig med en kvinna men ännu inte tagit henne till sig, så kan han vända tillbaka hem så att inte en annan tar henne om han själv faller i striden.”

⁸ Vidare ska förmännen säga till folket: ”Om någon är rädd och har ett modlöst hjärta, så kan han vända tillbaka hem så att inte också hans bröders hjärtan blir lika modlösa som hans eget.”

⁹ När förmännen har avslutat sitt tal till folket, ska befälhavare över hären tillsättas och dessa ska gå i spetsen för folket.

¹⁰ När du kommer till någon stad för att strida mot den, ska du först erbjuda den fred.

¹¹ Om den då ger ett fredligt svar och öppnar sina portar för dig, ska allt folket som finns där bli arbetspliktigt under dig och tjäna dig.

¹² Men om den inte vill ha fred utan vill föra krig mot dig, ska du belägra den.

¹³ Och när HERREN din Gud ger den i din hand ska du slå alla av mankön där med svärd.

¹⁴ Men kvinnorna, barnen, boskapen och allt annat som finns i staden, hela bytet ska du ta för

dig själv. Du kan använda det byte som HERREN din Gud har gett dig från dina fiender.

¹⁵ Så ska du göra med alla de städer som är mycket långt borta från dig och som inte hör till dessa hednafolks städer.

¹⁶ Men i de städer som tillhör dessa folk och som HERREN din Gud ger dig till arvedel ska du inte låta något som andas få leva.

¹⁷ Du ska viga dem åt förintelse: hetiterna och amoreerna, kananeerna och perisseerna, hiveerna och jebusiterna, så som HERREN din Gud har befallt dig,

¹⁸ för att de inte ska lära er att utöva alla deras vidrigheter som de själva har utövat till sina gudars ära och så komma er att synda mot HERREN er Gud.

¹⁹ Om du belägrar en stad under lång tid för att erövra och inta den, ska du inte förstöra träden omkring den genom att höja din yxa mot dem. Du får äta av deras frukt, men du får inte hugga ner dem. Träden på marken är ju inte människor som ska drabbas när du går till angrepp.

²⁰ Men träd som du vet inte bär ätbar frukt får du förstöra och hugga ner och ta för att bygga belägringsverk mot den fientliga staden tills den faller.

21

Mord av okänd gärningsman

¹ Om man i det land som HERREN din Gud ger dig till besittning påträffar en ihjälslagen människa

20:14 använda Ordagrant: "äta". Under antiken fick soldater ofta sin lön genom krigsbytet. **20:16** 2 Mos 23:32f, 34:12f, 5 Mos 7:2f, Jos 10:40, 11:11f, 23:12f.

liggande på marken och man inte vet vem som har dödat honom,

² ska dina äldste och dina domare gå ut och mäta avståndet från den ihjälslagne till de städer som ligger runt omkring.

³ De äldste i den stad som ligger närmast den ihjälslagne ska ta en kviga, som inte har blivit använd i arbete och inte burit ok.

⁴ De äldste i staden ska föra kvigan ner till en dal med rinnande vatten där man inte plöjt eller sått, och där i dalen ska de krossa nacken på kvigan.

⁵ Och prästerna, Levi söner, ska träda fram, för HERREN din Gud har utvalt dem till att göra tjänst inför honom och välsigna i HERRENS namn, och efter deras beslut ska alla tvister och våldsbrott avgöras.

⁶ Alla de äldste i den stad som är närmast den ihjälslagne ska tvätta sina händer över kvigan som man krossat nacken på i dalen,

⁷ och de ska intyga och säga: "Våra händer har inte spillt detta blod, och våra ögon har inte sett dådet.

⁸ Försona ditt folk Israel som du har friköpt, HERRE, och låt inte oskyldigt blod komma över ditt folk Israel."

Därmed får de försoning för denna blodskuld.

⁹ Så avlägsnar du skulden ifrån dig för det oskyldiga blodet, för du ska göra det som är rätt i HERRENS ögon.

Äktenskap med fången kvinna

10 När du drar ut i krig mot dina fiender och HERREN din Gud ger dem i din hand så att du tar fångar,

11 och du bland fångarna får se en vacker kvinna som du fäster dig vid och vill ta till hustru,

12 så ska du föra henne in i ditt hus, och hon ska raka sitt huvud och ansa sina naglar.

13 Hon ska lägga av de kläder hon bar som fånge, och hon ska bo i ditt hem och få sörja sin far och mor under en månad. Därefter får du gå in till henne och bli hennes man, och hon ska bli din hustru.

14 Om du sedan inte finner behag i henne, ska du låta henne gå vart hon vill. Du får inte sälja henne för pengar och inte heller behandla henne som en slavinna, eftersom du har förnedrat henne.

Förstfödslorätten

15 Om en man har två hustrur, en som han älskar och en som han inte älskar, och både den älskade och den oälskade har fött söner åt honom och om hans förstfödde är son till den oälskade,

16 då får mannen inte, när han fördelar arvet åt sina söner, ge förstfödslorätten åt den älskades son till skada för den oälskades son, eftersom denne är den förstfödde.

17 Han ska i stället erkänna sonen till den oälskade som sin förstfödde och ge honom en dubbel lott av allt han äger. Eftersom denne är förstlingen av hans livskraft tillhör förstfödslorätten honom.

21:12 raka sitt huvud En rening (3 Mos 14:8) som uttrycker sorg (Mika 1:16) och minskar attraktiviteten (1 Kor 11:6, 15). **21:13** under en månad Längre än den sedvanliga sorgetiden om en vecka (jfr 1 Sam 31:13). **21:15** 1 Mos 29:30f. **21:17** 1 Mos 49:3, 1 Krön 5:1.

En upprorisk son

¹⁸ Om någon har en upprorisk och trotsig son som inte lyder sin far eller mor och inte lyssnar på dem trots att de tuktar honom,

¹⁹ så ska hans föräldrar ta honom och föra honom till de äldste i staden vid stadens port.

²⁰ Och de ska säga till de äldste i staden: "Vår son här är upprorisk och trotsig. Han vill inte lyda oss utan frossar och super."

²¹ Då ska alla män i staden stena honom till döds. Du ska skaffa bort det onda ifrån dig. Hela Israel ska höra det och känna fruktan.

Olika lagar och föreskrifter

²² Om det på någon vilar en synd som förtjänar döden och man avrättar honom och hänger upp honom på trä,

²³ så ska den döda kroppen inte lämnas kvar på träet över natten. Du ska begrava den samma dag, för den som är upphängd är en Guds förbannelse. Du ska inte orena det land som HERREN din Gud ger dig till arvedel.

22

¹ Om du ser att din broders ox eller får har kommit vilse, ska du inte låta dem vara utan föra dem tillbaka till din broder.

21:20 frossar Annan översättning: "beter sig förkastligt". Jfr 2 Mos 21:17 med not. **21:23** Gal 3:13. **21:23** inte lämnas kvar på träet över natten På grund av detta bud begravde man Jesus strax före kvällen (Joh 19:31). **21:23** upphängd Ett avskräckande skamstraff. Versen citeras av Paulus i Gal 3:13. **22:1** 2 Mos 23:4.

² Om din broder inte bor i din närhet eller om du inte känner ägaren, ska du ta djuret till ditt hus och det ska vara hos dig tills din broder frågar efter det. Då ska du lämna tillbaka det åt honom.

³ På samma sätt ska du göra med hans åsna, på samma sätt ska du göra med hans kläder och på samma sätt ska du göra med allt annat som din broder kan ha förlorat och som du hittar. Du får inte dra dig undan.

⁴ Om du ser din broders åsna eller oxe falla på vägen, får du inte låta dem vara. Du ska hjälpa honom att resa upp djuret.

⁵ En kvinna ska inte bära manskläder och en man ska inte klä sig i kvinnoplagg, för var och en som gör så är avskyvärd för HERREN din Gud.

⁶ Om du på din väg råkar finna ett fågelbo i något träd eller på marken, med ungar eller ägg, och modern ligger på ungarna eller på äggen, ska du inte ta både modern och ungarna.

⁷ Du ska släppa i väg modern, men ungarna kan du ta för din räkning. Gör så för att det ska gå väl för dig och du ska få ett långt liv.

⁸ När du bygger ett nytt hus ska du förse taket med ett räcke, så att du inte drar blodskuld över ditt hus om någon skulle falla ner från det.

⁹ Du ska inte så i din vingård två slags grödor. Gör du det kommer alltsammans, både det du har sått och det som själva vingården avkastar, att tillfalla helgedomen.

22:4 Matt 12:11, Luk 13:15, 14:5. **22:8** taket Det platta taket fungerade som uteplats (jfr 2 Sam 11:2, Dan 4:26, Apg 10:9). **22:9** 3 Mos 19:19.

¹⁰ Du ska inte plöja med oxe och åsna tillsammans.

¹¹ Du ska inte klä dig i tyg av olika garn, av ull och lin tillsammans.

¹² Du ska göra tofsar i de fyra hörnen på den mantel du höljer dig i.

Brott mot äktenskapsregler

¹³ Om en man tar sig en hustru och går in till henne, men sedan får motvilja mot henne

¹⁴ och beskyller henne för skamliga ting och sprider onda rykten om henne och säger: ”Jag tog den här kvinnan till hustru, men när jag kom in till henne fann jag inga bevis på att hon var jungfru”,
¹⁵ då ska flickans far och mor föra beviset på att hon var jungfru till stadens äldste som sitter i porten.

¹⁶ Och flickans far ska säga till de äldste: ”Jag gav min dotter till hustru åt den här mannen, men han har fått motvilja mot henne.

¹⁷ Och se, nu beskyller han henne för skamliga ting och säger: Jag har inte funnit något bevis på att din dotter var jungfru. Men här är beviset på att min dotter var jungfru.” Och de ska breda ut klädet inför de äldste i staden.

¹⁸ Stadens äldste ska då ta mannen och bestraffa honom.

22:11 ull och lin tillsammans Dödahavsrollarna framhåller att blandningen av ull och lin var reserverad för översteprästens dräkt och tabernaklet (2 Mos 26:1, 28:8). **22:12** 4 Mos 15:38, Matt 23:5.

22:12 tofsar För att påminna om Guds bud (se 4 Mos 15:38f, Matt 14:36, 23:5). **22:17** klädet Med blod från mödomshinnan.

Möjligen istället klädet från den senaste menstruationen (som bevis på att hon inte redan var gravid med någon annans barn).

19 De ska ålägga honom att böta hundra siklar silver, som de ska ge till flickans far, därför att han har spritt onda rykten om en jungfru i Israel. Och hon ska vara hans hustru och han får inte skilja sig från henne så länge han lever.

20 Men om det var sanning, om det inte fanns något bevis på att flickan var jungfru,

21 då ska man föra ut flickan utanför dörren till hennes fars hus, och männen i staden ska stena henne till döds, därför att hon har gjort en galenskap i Israel genom att begå otukt i sin fars hus. Du ska skaffa bort det onda från dig.

22 Om en man ertappas med att ligga med en annan mans hustru ska de båda dö, både mannen som låg med kvinnan, och kvinnan. Du ska skaffa bort det onda från Israel.

23 Om en jungfru är trolovad med en man och en annan man träffar henne i staden och ligger med henne,

24 ska ni föra dem båda ut till stadens port och stena dem till döds: flickan för att hon inte ropade på hjälp fast hon var i staden, och mannen för att han kränkte en annan mans trolovade. Du ska skaffa bort det onda ifrån dig.

25 Men om mannen träffade den trolovade flickan ute på marken och han där tog henne med våld och låg med henne, ska bara mannen som låg med henne dö.

22:19 hundra siklar silver Drygt 1 kg, ca tio årslöner. Enligt de samtida Nuzitexterna uppgick en normal brudgåva till 30-40 siklar silver (3-4 årslöner). **22:22** 3 Mos 20:10. **22:23** trolovad En juridiskt bindande överlåtelse i väntan på bröllop. Ingicks oftast i tonåren.

²⁶ Men mot flickan ska du inte göra något. Hon har inte begått någon synd som förtjänar döden. Det är med detta som när en man överfaller en annan man och mördar honom.

²⁷ Han träffade på henne ute på marken, och den trolovade flickan kan ha ropat men det fanns ingen som kunde rädda henne.

²⁸ Om en man träffar en jungfru som inte är trolovad och griper tag i henne och ligger med henne, och de ertappas,

²⁹ så ska mannen som låg med flickan ge femtio siklar silver åt flickans far och henne själv ska han ta till sin hustru, därför att han har kränkt henne. Han får inte skilja sig från henne så länge han lever.

³⁰ En man får inte ta sin fars hustru och därmed vanära sin fars bädd.

23

De utestängda från församlingen

¹ Ingen som är kastrerad, vare sig genom krossning eller stympning, ska komma in i HERRENS församling.

² Ingen som är född i äktenskapsbrott eller blodskam ska komma in i HERRENS församling. Inte ens efterkommande i tionde led ska komma in i HERRENS församling.

³ Ingen ammonit eller moabit ska komma in i HERRENS församling, inte ens efterkommande

22:29 femtio siklar silver Drygt 0,5 kg, en normal brudgåva.

22:30 3 Mos 18:7f, 20:11, 5 Mos 27:20. **23:1** Herrens församling Kanske den beslutande rådsförsamlingen (jfr t ex Dom 20:2), kanske kopplat till äktenskap (jfr Neh 13:1). **23:3** Neh 13:1f.

i tionde led ska någonsin komma in i HERRENS församling,

⁴ eftersom de inte mötte er med mat och dryck på vägen när ni drog ut ur Egypten, och därför att de mot dig lejde Bileam, Beors son, från Petor i Aram-Naharajim för att han skulle förbanna dig.

⁵ Men HERREN din Gud ville inte lyssna på Bileam, utan HERREN din Gud förvandlade förbannelsen till välsignelse för dig, för HERREN din Gud älskade dig.

⁶ Du ska aldrig någonsin fråga efter deras välfärd och lycka.

⁷ Du ska inte avsky edomiten, för han är din broder. Du ska inte heller avsky egyptiern, för i hans land har du bott som främling.

⁸ Barn som föds av dem i tredje led får komma in i HERRENS församling.

Renhet i lägret

⁹ När du drar ut mot dina fiender och slår läger, ska du hålla dig borta från allt som är ont.

¹⁰ Om någon av dina män är oren därför att något hänt honom under natten, ska han gå utanför lägret. Han får inte komma in i lägret.

¹¹ Mot kvällen ska han bada sig i vatten, och när solen går ner får han gå in i lägret.

¹² Du ska ha en plats utanför lägret dit du kan gå avsides.

23:4 4 Mos 22:5f, Jos 24:9f. **23:4** Bileam Hednisk profet som misslyckades med att förbanna israeliterna (4 Mos 22:5f, 2 Petr 2:15f, Upp 2:14). **23:5** 4 Mos 22:9f. **23:7** 1 Mos 25:25f. **23:10** 3 Mos 15:16. **23:10** oren Se 3 Mos 15 för utförligare renhetslagar.

13 Tillsammans med andra redskap ska du ha en pinne, och när du vill sätta dig där ute ska du med den gräva en grop och sedan täcka över din avföring.

14 HERREN din Gud går omkring i ditt läger för att rädda dig och ge dina fiender till dig. Därför ska ditt läger vara heligt, så att han inte ser något orent hos dig och vänder sig bort ifrån dig.

Lagar och bestämmelser

15 En slav som har flytt till dig från sin herre ska du inte utlämna till hans herre.

16 Låt honom få stanna hos dig, på den plats han väljer inom någon av dina städer, var han finner för gott. Du ska inte behandla honom illa.

17 Ingen tempelprostituerad får finnas varken bland Israels döttrar eller bland Israels söner.

18 Du får inte komma med lönen från kvinnlig eller manlig prostitution till HERREN din Guds hus på grund av något löfte, för HERREN din Gud avskyr bådadera.

19 Du ska inte ta ränta av din broder, varken på pengar, livsmedel eller på något annat som man kan ta ränta på.

20 Av en utlänning får du ta ränta, men du ska inte ta ränta av din broder, för att HERREN din Gud ska välsigna dig i allt du företar dig i det land dit du nu kommer för att ta det i besittning.

23:15 En slav ... ska du inte utlämna I motsats till andra folks lagar som krävde utlämning. **23:17** tempelprostituerad Här markeras mot kananeiska fruktbarhetsriter (jfr 1 Kung 14:24, 15:12). **23:18** Upp 22:15. **23:19** 2 Mos 22:25, 3 Mos 25:36f, Neh 5:7, Ps 15:5, Luk 6:35.

21 Om du avger ett löfte åt HERREN din Gud ska du inte dröja att uppfylla det, för HERREN din Gud ska utkräva det av dig och synd kommer att vila på dig.

22 Men om du låter bli att avge något löfte, kommer inte synd att vila på dig.

23 Vad dina läppar har talat ska du hålla och göra i enlighet med det frivilliga löfte du med din mun har avgett inför HERREN din Gud.

24 När du kommer in i en vingård som tillhör din nästa får du äta så mycket druvor du vill så att du blir mätt, men du får inte lägga något i ditt kärl.

25 När du kommer in på din nästas sädesfält får du plocka ax med din hand, men du får inte röra din nästas säd med en skära.

24

Giftermål och skilsmässa

1 Om en man gifter sig med en kvinna och är tillsammans med henne och sedan inte vill veta av henne, därför att han har kommit på henne med något oanständigt, och han skriver ett skilsmässobrev åt henne och ger henne det i handen och skickar bort henne från sitt hus,

23:21 3 Mos 27:2, 4 Mos 30:3, Pred 5:3f. **23:25** Matt 12:1, Mark 2:23, Luk 6:1. **23:25** plocka ax med din hand Resande och fattiga (24:19f) hade rätt att stilla sin hunger; en rättighet som längre fram utnyttjades av Jesu lärjungar (Matt 12:1).

24:1 Matt 5:31, 19:7, Mark 10:4. **24:1** något oanständigt Hebr. erwát davár ("nakenhetsak") tolkades av Jesus och fariseerna av Shammais skola som äktenskapsbrott (Matt 19:9).

24:1 skilsmässobrev Bevis på skilsmässan som gjorde det möjligt för kvinnan att gifta om sig.

² och hon lämnar hans hus och går och blir en annans hustru,

³ och även denne andre man får motvilja mot henne och skriver skilsmässobrev åt henne och ger henne det i handen och skickar bort henne från sitt hus, eller om den andre mannen som tagit henne till hustru dör,

⁴ då får inte hennes förste man som skickade i väg henne på nytt ta henne till sin hustru, sedan hon blivit orenad. Det vore något avskyvärt inför HERREN. Du ska inte dra synd över det land som HERREN din Gud ger dig till arvedel.

Olika lagar

⁵ Om en man nyligen har tagit sig hustru, behöver han inte gå i krigstjänst eller åläggas någon annan tjänstgöring. Han ska vara fri ett år för att stanna hemma och glädja den hustru han tagit.

⁶ Man får inte ta handkvarnen eller den övre kvarnstenen i pant, för det vore att ta livet i pant.

⁷ Om en man ertappas med att ha rövat bort någon av sina bröder bland Israels barn, och han behandlar denne som en slav eller säljer honom, ska kidnapparen dö. Du ska skaffa bort det onda ifrån dig.

⁸ När någon blir angripen av spetälska, ska du vara mycket noga med att göra allt som de levitiska prästerna lär er. Vad jag har befallt dem ska ni noggrant följa.

24:5 5 Mos 20:7. **24:6** handkvarnen Två stenar där säd maldes till mjöl, nödvändigt för det dagliga brödet. **24:7** 2 Mos 21:16, 1 Tim 1:10. **24:8** 3 Mos 13:2f, 14:2f. **24:8** spetälska Betecknar allehanda hudsjukdomar. Se detaljerade regler i 3 Mos 13-14.

9 Kom ihåg vad HERREN din Gud gjorde med Mirjam på vägen när ni drog ut ur Egypten.

10 Om du ger ett lån åt din nästa, ska du inte gå in i hans hus och ta pant av honom.

11 Du ska stanna utanför, och mannen som du har lånat åt ska bära ut panten till dig.

12 Om det är en fattig man, ska du inte sova med manteln du fått i pant.

13 Du måste ge honom panten tillbaka när solen går ner, så att han kan ha sin mantel på sig när han sover och så välsigna dig. Detta ska bli dig till rättfärdighet inför HERREN din Gud.

14 Du ska inte göra orätt mot en fattig och nödställd daglönare, vare sig han är en av dina bröder eller en av främlingarna som finns i någon stad i ditt land.

15 Varje dag ska du ge honom hans lön före solnedgången, eftersom han är fattig och längtar efter sin lön. Han kunde annars ropa till HERREN mot dig och synd skulle då vila på dig.

16 Föräldrar ska inte dödas för sina barns skull, och barn ska inte dödas för sina föräldrars skull. Var och en ska lida döden genom sin egen synd.

17 Du ska inte förvanska rätten för främlingen eller den faderlöse, och inte ta en änkas kläder i pant.

18 Du ska komma ihåg att du har varit slav i Egypten och att HERREN din Gud har befriat dig

24:9 4 Mos 12:10. **24:9** vad Herren din Gud gjorde med Mirjam Spetälska (se 4 Mos 12:10). **24:13** 2 Mos 22:26, 5 Mos 6:25.

24:14 3 Mos 19:13, Mal 3:5. **24:15** Jak 5:4. **24:16** 2 Kung 14:6, 2 Krön 25:4, Jer 31:30, Hes 18:20. **24:17** 2 Mos 22:21f, 23:9, 5 Mos 27:19, Jes 1:17, Jer 5:28, Hes 22:29, Sak 7:9f. **24:18** 5 Mos 15:15.

därifrån. Därför befaller jag dig att iaktta detta.

¹⁹ När du skördar din åker och glömmer kvar en kärve på åkern, ska du inte gå tillbaka för att hämta den. Den ska tillhöra främlingen, den faderlöse och änkan. Då ska HERREN din Gud välsigna dig i allt du företar dig.

²⁰ När du slår ner dina oliver, ska du inte sedan söka genom grenarna. Det som finns kvar ska tillhöra främlingen, den faderlöse och änkan.

²¹ När du plockar druvorna i din vingård, ska du inte göra någon efterskörd. Det som finns kvar ska tillhöra främlingen, den faderlöse och änkan.

²² Kom ihåg att du själv har varit slav i Egyptens land. Därför befaller jag dig att iaktta detta.

25

¹ Om en tvist uppstår mellan män och de kommer inför rätta, och man där dömer mellan dem, ska man fria den oskyldige och fälla den skyldige.

² Om den skyldige förtjänar spöstraff, ska domaren befalla honom att lägga sig ner och under sin övervakning låta honom få det antal slag som svarar mot hans brott.

³ Fyrtio slag får man ge honom, inte mer, för att din broder inte ska bli vanärad i dina ögon om man fortsätter att slå honom ännu mer.

24:19 3 Mos 19:9f, 23:22. **25:1** 5 Mos 16:18f. **25:3** 2 Kor 11:24.

25:3 Fyrtio slag I senare judendom minskade man detta till "fyrtio rapp minus ett" (2 Kor 11:24) för att förvissa sig om att gränsen inte överskreds.

4 Du ska inte binda för munnen på oxen som tröskar.

5 När bröder bor tillsammans och en av dem dör utan någon son, ska den dödes hustru inte gifta sig med någon främmande man utanför slakten. Hennes svåger ska gå in till henne och ta henne till hustru och så uppfylla sin plikt som svåger.

6 Och den förste son hon föder ska få den döde broderns namn, för att dennes namn inte ska utplånas ur Israel.

7 Men om mannen inte vill gifta sig med sin svägerska, ska hon gå upp till de äldste i porten och säga: "Min svåger vägrar att föra sin brors namn vidare i Israel. Han vill inte göra sin plikt som svåger till mig."

8 Då ska de äldste i staden där han bor kalla på honom och tala med honom. Om han står fast och säger: "Jag vill inte gifta mig med henne",

9 då ska hans svägerska gå fram till honom inför de äldste och dra skon av hans fot och spotta honom i ansiktet och säga: "Så gör man med den man som inte vill bygga upp sin brors hus."

10 Hans hus ska sedan i Israel kallas 'den barfotades hus'.

11 Om två män slåss med varandra och den enes hustru kommer för att hjälpa sin man mot den

25:4 1 Kor 9:9, 1 Tim 5:18. **25:4** oxen som tröskar Genom att dra en trösksläde över säden för att frigöra agnarna från vetet. Citeras av Paulus i 1 Kor 9:9, 1 Tim 5:18 i samband med förkunnarens ersättning.

25:5 Rut 4:5f, Matt 22:24, Mark 12:19, Luk 20:28. **25:5** sin plikt som svåger Budet låg till grund för händelserna i 1 Mos 38:8f och Rut 4. Citeras i saddukeernas fråga till Jesus i Matt 22:24, Mark 12:19, Luk 20:28. **25:7** de äldste i porten Platsen där människor möttes för affärer, samtal och beslut (jfr Rut 3:11f).

andre när denne slår honom, och hon räcker ut sin hand och griper tag i hans könsdelar,

¹² då ska du hugga av hennes hand och inte visa henne någon skonsamhet.

¹³ Du ska inte ha två slags vikt i din börs, en stor och en liten,

¹⁴ och i ditt hem ska du inte ha två slags efamått, ett stort och ett litet.

¹⁵ Full och rätt vikt ska du ha. Fullt och rätt efamått ska du också ha, så att du får leva länge i det land som HERREN din Gud ger dig.

¹⁶ För HERREN din Gud avskyr alla som gör orätt på detta sätt.

¹⁷ Kom ihåg vad Amalek gjorde mot dig på vägen, när ni drog ut ur Egypten.

¹⁸ Utan att frukta Gud gick han emot dig på vägen och slog din eftertrupp, alla de svaga som hade blivit efter, medan du var trött och utmattad.

¹⁹ När därför HERREN din Gud har låtit dig få ro för alla dina fiender runt omkring i det land som HERREN din Gud ger dig till besittning som arvedel, då ska du utplåna minnet av Amalek under himlen. Glöm inte detta!

26

Förstlingsfrukt och tionde

25:13 3 Mos 19:35f, Ords 20:23, Hes 45:10. **25:15** rätt vikt Öarlige köpmän ökade vinsten genom fusk med måtten (Ords 11:1, Amos 8:5).

25:16 Ords 11:1. **25:17** 2 Mos 17:8f. **25:17** Amalek Israels arvfien de från släkte till släkte (se 2 Mos 17:8f, 1 Sam 15). **25:19** 1 Sam 15:2f, 1 Krön 4:43.

¹ När du kommer in i det land som HERREN din Gud ger dig till arvedel och du tar det i besittning och bor där,

² då ska du ta det första av markens alla frukter som du skördar från ditt land som HERREN din Gud ger dig, lägga det i en korg och gå till den plats som HERREN din Gud utväljer till boning åt sitt namn.

³ Och du ska gå till den som i de dagarna är präst och säga till honom: ”Jag kungör i dag för HERREN din Gud att jag har kommit in i det land som HERREN med ed har lovat våra fäder att ge oss.”

⁴ Prästen ska då ta korgen ur din hand och sätta ner den inför HERREN din Guds altare.

⁵ Inför HERREN din Guds ansikte ska du ta till orda och säga: ”Min far var en kringvandrande aramé som drog ner till Egypten. Han bodde där som främling med en liten skara, och där blev han ett stort, mäktigt och talrikt folk.

⁶ Men egyptierna behandlade oss illa, förtryckte oss och lade tungt arbete på oss.

⁷ Då ropade vi till HERREN, våra fäders Gud, och HERREN hörde vår röst och såg vårt lidande, vår nöd och vårt betryck.

⁸ Och HERREN förde oss ut ur Egypten med stark hand och uträckt arm, med stora och fruktansvärda gärningar, med tecken och under.

⁹ Han lät oss komma till denna plats och gav

26:2 2 Mos 23:19, 34:26, 3 Mos 23:10f, 4 Mos 15:18f, 5 Mos 16:10.

26:2 det första av markens alla frukter Särskilt vid pingst (16:10, 2 Mos 23:16, 3 Mos 23:17f). **26:5** 1 Mos 11:31, 46:5f, 2 Mos 1:1f. **26:5** min far var en kringvandrande aramé Patriarkerna var nomader som hade utvandrat från arameernas hemland i norra Syrien (1 Mos 11:31, 24:3, 10, 28:5). **26:7** 2 Mos 2:23f.

oss detta land, ett land som flödar av mjölk och honung.

¹⁰ Och se, nu bär jag fram den första frukten från den mark som du, HERRE, har gett mig.”

Och du ska sätta ner korgen inför HERREN din Guds ansikte och tillbe inför HERREN din Guds ansikte.

¹¹ Över allt det goda som HERREN din Gud har gett dig och ditt hus ska du glädja dig tillsammans med leviten och främlingen som bor hos dig.

¹² När du under det tredje året, året för tiondegivande, har lagt undan hela tiondet av din avkastning och gett det åt leviten, främlingen, den faderlöse och änkan och de har ätit av det inom dina portar och blivit mätta,

¹³ då ska du säga inför HERREN din Guds ansikte: ”Jag har fört bort det heliga ur mitt hus, och jag har gett det åt leviten och främlingen, åt den faderlöse och änkan, helt enligt det bud som du har gett mig. Jag har inte brutit eller glömt något av dina bud.

¹⁴ Jag åt inget av det när jag hade sorg, och jag förde inte bort något av det när jag var oren, och gav inte något av det till de döda. Jag har lyssnat till HERREN min Guds röst och i allt gjort så som du har befallt mig.

¹⁵ Se ner från din heliga boning, från himlen, och välsigna ditt folk Israel, och det land som du

26:12 3 Mos 27:30, 5 Mos 14:28f. **26:14** när jag hade sorg ... var oren Den som hade rört en död kropp räknades som oren i sju dagar (4 Mos 19:11f). Deltagande i en helig måltid förutsatte rening (3 Mos 7:19, 1 Sam 20:26, Joh 11:55). **26:14** de döda Livlösa avgudar eller förfäders andar. Jfr Ps 106:28. **26:15** Jes 63:15.

har gett oss, ett land som flödar av mjölk och honung, så som du med ed lovade våra fäder.”

Herrens egendomsfolk

¹⁶ HERREN din Gud befäller dig i dag att följa dessa stadgar och föreskrifter. Du ska hålla fast vid och följa dem av hela ditt hjärta och av hela din själ.

¹⁷ Du har i dag sagt att HERREN ska vara din Gud och att du ska vandra på hans vägar, hålla hans stadgar, bud och föreskrifter och lyssna till hans röst.

¹⁸ Och HERREN har i dag gett dig sitt ord på att du ska vara hans egendomsfolk, så som han har sagt till dig, och att du ska hålla alla hans bud.

¹⁹ Han ska upphöja dig till lov, berömmelse och ära över alla folk som han har gjort. Du ska vara ett heligt folk åt HERREN din Gud, så som han har lovat.

27

Lagens stenar på berget Ebal

¹ Mose och de äldste i Israel gav folket denna befallning: ”Håll alla de bud som jag i dag ger er.

² Den dag ni kommer över Jordan och in i det land som HERREN din Gud ger dig, ska du resa stora stenar åt dig och bestryka dem med kalk.

³ När du har gått över ska du på dem skriva alla ord i denna lag, för att du ska komma in i det land som HERREN din Gud ger dig, ett land som flödar av mjölk och honung så som HERREN, dina fäders Gud, har lovat dig.

26:18 2 Mos 19:5, 5 Mos 7:6, 14:2.
Sef 3:19f.

26:19 5 Mos 28:1, Jer 13:11, 33:9,

⁴ När ni har gått över Jordan, ska ni på berget Ebal resa dessa stenar som jag i dag ger er befallning om, och du ska bestryka dem med kalk.

⁵ Och du ska där bygga ett altare åt HERREN din Gud, ett altare av stenar som du inte ska bearbeta med något järn.

⁶ Av ohuggna stenar ska du bygga HERREN din Guds altare, och på det ska du offra brännoffer åt HERREN din Gud.

⁷ Där ska du också offra gemenskapsoffer och du ska äta och glädja dig inför HERREN din Guds ansikte.

⁸ På stenarna ska du klart och tydligt skriva alla ord i denna lag.”

Förbannelser

⁹ Mose och de levitiska prästerna sade till hela Israel: ”Var stilla och hör, Israel! I dag har du blivit HERREN din Guds folk.

¹⁰ Du ska lyda HERREN din Guds röst och hålla hans bud och stadgar som jag i dag ger dig.”

¹¹ På den dagen gav Mose folket denna befallning:

¹² När ni har gått över Jordan ska dessa stammar stå på berget Gerissim och välsigna folket: Simeon, Levi, Juda, Isaskar, Josef och Benjamin.

¹³ Och dessa ska stå och uttala förbannelsen på berget Ebal: Ruben, Gad, Asher, Sebulon, Dan och

27:4 på berget Ebal Josua uppfyller budet i Jos 8:30f. Ett altare från denna tid har hittats på berget. **27:5** 2 Mos 20:25, Jos 8:30f. **27:6** ohuggna stenar Kanske för att markera att altaret var temporärt (12:5). Jfr 2 Mos 20:25. **27:9** 5 Mos 26:16f, 29:10f. **27:12** 5 Mos 11:29. **27:13** Gerissim ... Ebal Bergen bildar en naturlig amfiteater med 0,5-1,5 kms mellanrum.

Naftali.

14 Leviterna ska sedan ta till orda och med hög röst säga till alla i Israel:

15 Förbannad är den som gör en snidad eller gjuten avgud, avskyvärd för HERREN, ett verk av en konstarets händer, och som i hemlighet sätter upp den. Och allt folket ska svara och säga: "Amen."

16 Förbannad är den som föraktar sin far eller sin mor. Och allt folket ska säga: "Amen."

17 Förbannad är den som flyttar sin nästas gränssten. Och allt folket ska säga: "Amen."

18 Förbannad är den som leder en blind vilse på vägen. Och allt folket ska säga: "Amen."

19 Förbannad är den som förvanskar rätten för främlingen, den faderlöse och änkan. Och allt folket ska säga: "Amen."

20 Förbannad är den som ligger med sin fars hustru, för han vanäras sin fars bädd. Och allt folket ska säga: "Amen."

21 Förbannad är den som ligger med något djur. Och allt folket ska säga: "Amen."

22 Förbannad är den som ligger med sin syster, sin fars dotter eller sin mors dotter. Och allt folket ska säga: "Amen."

23 Förbannad är den som ligger med sin svärmor. Och allt folket ska säga: "Amen."

27:15 2 Mos 20:4. **27:16** 2 Mos 21:17, 3 Mos 20:9, Ords 20:20, Matt 15:4. **27:17** 5 Mos 19:14, Ords 23:10. **27:18** 3 Mos 19:14.

27:19 2 Mos 22:21f, 3 Mos 19:33, Jer 7:6. **27:20** 3 Mos 18:7f, 20:11, 5 Mos 22:30, Hes 22:10. **27:21** 3 Mos 18:23. **27:22** 3 Mos 18:9.

27:23 3 Mos 18:17.

²⁴ Förbannad är den som i hemlighet slår ihjäl sin nästa. Och allt folket ska säga: "Amen."

²⁵ Förbannad är den som tar mutor för att slå ihjäl en oskyldig och spilla hans blod. Och allt folket ska säga: "Amen."

²⁶ Förbannad är den som inte upprätthåller alla ord i denna lag genom att följa dem. Och allt folket ska säga: "Amen."

28

Lydnad leder till Guds välsignelse

¹ Om du lyssnar till HERREN din Guds röst, genom att noggrant följa alla hans bud som jag i dag ger dig, så ska HERREN din Gud upphöja dig över alla folk på jorden.

² Och alla dessa välsignelser ska komma över dig och nå fram till dig, när du lyssnar till HERREN din Guds röst:

³ Välsignad ska du vara i staden,
och välsignad ute på marken.

⁴ Välsignad ska ditt
moderlivs frukt vara
och din marks gröda,
det din boskap föder,
dina kors kalvar
och dina tackors lamm.

⁵ Välsignad ska din korg vara
och välsignat ditt baktråg.

27:24 5 Mos 19:11f. **27:25** 2 Mos 23:7f. **27:26** Jer 11:3, Dan 9:11, Gal 3:10. **27:26** Citeras av Paulus i Gal 3:10, där lagen förknippas med förbannelse (vers 5, 13). **28:1** 3 Mos 26:3f, 5 Mos 26:18f.

6 Välsignad ska du vara
när du kommer in,
och välsignad ska du vara
när du går ut.

7 När dina fiender reser sig mot dig, ska HERREN låta dem bli slagna inför dig. På en väg ska de dra ut mot dig, men på sju vägar ska de fly för dig.

8 HERREN ska befälla sin välsignelse att vara med dig i dina förråd och i allt du företar dig. Han ska välsigna dig i det land som HERREN din Gud ger dig.

9 HERREN ska upphöja dig till ett heligt folk åt sig, så som han med ed har lovat dig, om du håller HERREN din Guds bud och vandrar på hans vägar.

10 Och jordens alla folk ska se att du är uppkallad efter HERRENS namn och respektera dig.

11 HERREN ska ge dig överflöd av allt gott – barn, avkomma från boskapen och gröda på marken – i det land som HERREN med ed har lovat dina fäder att ge dig.

12 HERREN ska öppna för dig sitt rika förrådshus, himlen, för att ge regn i rätt tid åt ditt land och välsigna alla dina händers verk. Du ska ge lån åt många hednafolk men själv ska du inte låna av någon.

13 HERREN ska göra dig till huvud och inte till svans. Du ska bara vara över och aldrig vara under, om du lyssnar till HERREN din Guds bud som jag i dag ger dig för att du ska hålla och följa dem.

14 Vik inte av, varken åt höger eller vänster, från något av alla de bud som jag i dag ger er, så att du följer andra gudar och tjänar dem.

Olydnad leder till Guds förbannelse

15 Men om du inte lyder HERREN din Guds röst och inte håller fast vid och följer alla hans bud och stadgar som jag i dag ger dig, så ska alla dessa förbannelser komma över dig och nå fram till dig:

16 Förbannad ska du vara i staden,
och förbannad ute på marken.

17 Förbannad ska din korg vara
och förbannat ditt baktråg.

18 Förbannad ska ditt
moderlivs frukt vara
och din marks gröda,
dina kors kalvar
och dina tackors lamm.

19 Förbannad ska du vara
när du kommer in,
och förbannad ska du vara
när du går ut.

20 HERREN ska sända över dig förbannelse, förvirring och straff i allt du gör och företar dig, tills du förgörs och snabbt förgås för dina onda gärningars skull, eftersom du har övergett mig.

21 HERREN ska låta pesten drabba dig tills han har utrotat dig ur det land dit du nu kommer för att ta det i besittning.

22 HERREN ska slå dig med tärande sjukdom, feber och hetta, med brand och svärd, med sot och rost. Det ska förfölja dig tills du förgås.

23 Himlen över ditt huvud ska vara som koppar, och jorden under dig ska vara som järn.

24 Damm och stoft ska vara det regn HERREN ger åt ditt land. Från himlen ska det komma ner över dig till dess att du förgörs.

25 HERREN ska låta dig bli slagen inför dina fiender. På en väg ska du dra ut mot dem, men på sju vägar ska du fly för dem, och du ska bli ett avskräckande exempel för alla riken på jorden.

26 Dina dödas kroppar ska bli mat åt alla himlens fåglar och åt markens djur, och ingen ska skrämman bort dem.

27 HERREN ska slå dig med Egyptens utslag och bölder, med skabb och skorv, så att du inte kan botas.

28 HERREN ska slå dig med vanvett, blindhet och sinnesförvirring.

29 Du ska famla mitt på ljusa dagen, så som en blind famlar i mörker, och du ska inte ha framgång på dina vägar. Du ska bli förtryckt och plundrad i alla dina dagar utan att någon räddar dig.

30 Du ska trolova dig med en kvinna, men en annan man ska ligga med henne. Du ska bygga

28:22 Amos 4:9, Hagg 2:18. **28:22** sot och rost Sädessjukdomar som orsakades av ökenvindar och svampangrepp. **28:23**

3 Mos 26:19, 5 Mos 11:17. **28:23** Himlen ... som koppar och jorden ... som järn Syftar på svåra torrperioder (2 Kung 17-18, Amos 4:7f, Hagg 1:10f). **28:25** Jer 15:4, 24:9, 29:18, 34:17, 2 Krön 29:8. **28:27**

2 Mos 9:9, 5 Mos 7:15. **28:28** Rom 1:28. **28:30** 5 Mos 20:5f.

ett hus, men inte få bo i det. Du ska plantera en vingård, men inte få skörda någon frukt från den.

³¹ Din ox ska slaktas inför dina ögon, men du ska inte få äta av den. Din åsna ska rövas bort från dig i din åsyn och inte föras tillbaka till dig. Dina får ska ges till dina fiender utan att någon kommer till din hjälp.

³² Dina söner och döttrar ska ges till främmande folk, och dina ögon ska se det och ivrigt längta efter dem varje dag, men du ska stå maktlös.

³³ Ett folk som du inte känner ska äta frukten av din mark och allt ditt arbete. Du ska i alla dina dagar bli förtryckt och utsatt för våld.

³⁴ Du ska drivas till vanvett av det du kommer att se med dina ögon.

³⁵ HERREN ska slå dig med svåra bölder på knän och ben, från fotbladet ända till hjässan, så att du inte ska kunna botas.

³⁶ HERREN ska föra bort dig och den kung som du sätter över dig till ett folk som varken du eller dina fäder har känt, och där ska du tjäna andra gudar, gudar av trä och sten.

³⁷ Du ska bli till häpnad och ett ordspråk och en nidvisa bland alla de hednafolk som HERREN ska föra dig till.

³⁸ På åkern ska du föra ut mycket säd, men du ska skörda lite, för gräshoppor ska äta upp den.

³⁹ Vingårdar ska du plantera och bruka, men inget vin ska du få att dricka och inget ska du få

28:33 Dan 6:3f. **28:36** föra bort dig ... till ett folk Skedde vid nordrikets fall 722 f Kr (2 Kung 17) och vid den babyloniska fångenskapen 587 f Kr (2 Kung 24-25). **28:37** 1 Kung 9:7, Jer 25:9.

28:38 Mika 6:15, Hagg 1:6.

samla in, för maskar ska äta upp allt.

⁴⁰ Olivlundar ska du ha överallt i ditt land, men du ska inte smörja din kropp med oljan, för oliverna ska falla av.

⁴¹ Söner och döttrar ska du föda, men du ska inte få behålla dem, för de måste gå i fångenskap.

⁴² Alla dina träd och all din marks frukt ska angripas av gräshoppor.

⁴³ Främlingen som bor hos dig ska höja sig över dig allt högre och högre, men du ska sjunka ner allt djupare och djupare.

⁴⁴ Han ska ge lån åt dig, men du ska inte ge lån åt honom. Han ska bli huvudet och du ska bli svansen.

⁴⁵ Alla dessa förbannelser ska komma över dig och förfölja dig och träffa dig tills du går under, därför att du inte lyssnade till HERREN din Guds röst och inte höll de bud och stadgar som han gav dig.

⁴⁶ Som tecken och under ska de komma över dig och dina efterkommande till evig tid.

⁴⁷ Eftersom du inte tjänade HERREN din Gud med glädje och av hjärtans lust, medan du hade överflöd på allt,

⁴⁸ ska du komma att tjäna fiender som HERREN ska sända mot dig, under hunger, törst och nakenhet och brist på allt. Och han ska lägga ett ok av järn på din nacke tills han har utrotat dig.

⁴⁹ HERREN ska sända över dig ett folk från fjärran, från jordens ände, likt örnen i sin flykt, ett folk vars

28:48 ok Bärstång av trä med järnbeslag, en vanlig bild för underordning (jfr 1 Kung 12:4, Jes 9:4). **28:49** Jer 5:15f, 6:22f. **28:49** örnen Bibels ”örn” (hebr. nésher) syftar troligen på den örnliknande gåsgamen (2,5 m bred).

språk du inte förstår,

⁵⁰ ett folk med bister uppsyn, som inte tar hänsyn till de gamla och inte visar förbarmande med de unga.

⁵¹ Det folket ska äta upp frukten av din boskap och frukten av din mark tills du utrotas, för de ska inte lämna kvar åt dig vare sig säd, vin eller olja, inte dina kors kalvar och dina tackors lamm, tills de gjort slut på dig.

⁵² De ska angripa dig i alla dina städer tills dina höga och befästa murar som du litar till faller i hela ditt land. Ja, de ska angripa dig i alla dina städer över hela ditt land, det land som HERREN din Gud har gett dig.

⁵³ I sådan nöd och sådant trångmål ska din fiende försätta dig att du ska äta din egen livsfrukt, köttet av dina söner och döttrar som HERREN din Gud har gett dig.

⁵⁴ En känslig och mycket bortskämd man hos dig ska då se med så ont öga på sin bror och på hustrun som han tar i famn och på de barn han ännu har kvar,

⁵⁵ att han inte vill dela med sig till någon av dem av sina barns kött, för han äter det själv, eftersom han inte har något annat kvar. I sådan nöd och sådant trångmål ska din fiende försätta dig i alla dina städer.

⁵⁶ En känslig och bortskämd kvinna hos dig, så känslig och bortskämd att hon inte ens försökt sätta

28:50 Klag 4:16, 5:12f. **28:53** 2 Kung 6:28f, Klag 2:20, 4:10. **28:53** äta ... era söner och döttrar Desperata svältande människor drevs till kannibalism vid t ex utdragna belägringar (2 Kung 6:28f, Jer 19:9, Klag 4:10).

sin fot på marken, ska då se med så ont öga på mannen som hon tar i famn och på sin son och sin dotter,

⁵⁷ att hon missunnar dem efterbördens som kommer ur hennes liv och barnen som hon föder. I brist på allt annat ska hon i hemlighet äta det. I sådan nöd och sådant trångmål ska din fiende försätta dig i dina städer.

⁵⁸ Om du inte noggrant följer alla ord i denna lag som är skrivna i denna bok, så att du fruktat detta härliga och fruktade namn "HERREN din Gud",

⁵⁹ då ska HERREN sända mycket svåra plågor över dig och dina efterkommande, stora och långvariga plågor, elakartade och långvariga sjukdomar.

⁶⁰ Han ska låta Egyptens alla farsoter, som du är rädd för, komma tillbaka, och de ska drabba dig.

⁶¹ Också många andra sjukdomar och plågor, som inte är nerskrivna i denna lagbok, ska HERREN låta komma över dig tills du går under.

⁶² Och av er ska det bli ett fåtal kvar, ni som tidigare var talrika som stjärnorna på himlen, eftersom du inte lyssnade till HERREN din Guds röst.

⁶³ Och liksom HERREN förut gladde sig över er när han fick göra er gott och föröka er, så ska HERREN nu glädja sig över er också när han utrotar och förgör er. Ni ska ryckas bort ur det land som ni är på väg till för att ta i besittning.

⁶⁴ HERREN ska sprida ut dig bland alla folk, från jordens ena ände till den andra, och där ska du tjäna andra gudar som varken du eller dina fäder har känt, gudar av trä och sten.

⁶⁵ Bland de folken ska du inte få någon ro eller någon vila för din fot. HERREN ska där ge dig ett bävande hjärta och förtvinande ögon och en ångestfylld själ.

⁶⁶ Du ska sväva i största livsfara, du ska darra både natt och dag och inte vara säker för ditt liv.

⁶⁷ På morgonen kommer du att säga: "Om det ändå vore kväll!", och på kvällen kommer du att säga: "Om det ändå vore morgon!" Detta på grund av den fruktan du ska känna i ditt hjärta och den syn dina ögon ska se.

⁶⁸ Och HERREN ska föra dig tillbaka till Egypten på skepp, på den väg om vilken jag sade till dig: "Du ska inte se den mer." Där ska ni bjuda ut er till salu som slavar och slavinnor åt era fiender. Men ingen ska vilja köpa.

29

Förnyelse av förbundet

¹ Dessa är orden i det förbund som HERREN befallde Mose att sluta med Israels barn i Moabs land, förutom det förbund som han hade slutit med dem vid Horeb.

² Mose kallade samman hela Israel och sade till dem: Ni har sett allt som HERREN har gjort inför era ögon i Egyptens land med farao och alla hans tjänare och hela hans land,

³ de stora prövningar som du med egna ögon har sett, de stora tecknen och undren.

28:68 till Egypten på skepp Egyptier hemförde åtskilliga slavar från plundringståg i Kanaan. **29:1** 5 Mos 5:2f. **29:2** 2 Mos 19:4.

29:3 5 Mos 7:19.

4 Men ännu till denna dag har HERREN inte gett er hjärtan till att förstå, ögon till att se och öron till att höra.

5 Jag ledde er i öknen i fyrtio år. Era kläder blev inte utslitna på er, inte heller sandalerna på dina fötter.

6 Ni fick inte bröd att äta och inte vin eller starka drycker att dricka, för att ni skulle veta att jag är HERREN er Gud.

7 Och när ni kom till denna plats, drog Sichon, kungen i Heshbon, och Og, kungen i Bashan, ut till strid mot oss, men vi slog dem.

8 Vi intog deras land och gav det till arvedel åt rubeniterna, gaditerna och ena hälften av Manasse stam.

9 Ni ska därför hålla detta förbunds ord och följa dem, för att ni ska ha framgång i allt ni gör.

10 Ni står i dag alla inför HERREN er Gud: era huvudmän, era stammar, era äldste och era förmän, alla män i Israel,

11 era barn och hustrur, främlingen som är hos dig i ditt läger, din vedhuggare såväl som din vattenbärare,

12 för att träda in i HERREN din Guds förbund, det edsförbund som HERREN din Gud i dag sluter med dig.

13 Han vill i dag upphöja dig så att du ska vara hans folk och han din Gud, så som han har sagt

29:4 Jes 6:10. **29:5** 5 Mos 8:2f. **29:6** bröd ... vin Dåtidens stapelföda (jfr t ex Klag 2:12). I stället fick de manna och vatten (8:15f). **29:7** 4 Mos 21:21f, 33f, 5 Mos 2:30f, 3:1f. **29:8** 4 Mos 32:33. **29:9** 5 Mos 4:6, Jos 1:7, 1 Kung 2:3. **29:13** 5 Mos 28:9.

dig och så som han med ed har lovat dina fäder, Abraham, Isak och Jakob.

¹⁴ Och det är inte bara med er som jag i dag sluter detta förbund, detta edsförbund,

¹⁵ utan både med dem som i dag står här med oss inför HERREN vår Gud och med dem som inte är här med oss i dag.

¹⁶ Ni vet själva hur vi bodde i Egyptens land och hur vi drog fram genom de hednafolks länder som ni nu har lämnat.

¹⁷ Ni såg deras vidrigheter och deras eländiga avgudar av trä och sten, silver och guld, som fanns hos dem.

¹⁸ Men bland er får det inte finnas någon man eller kvinna, någon släkt eller stam som i sitt hjärta i dag vänder sig bort ifrån HERREN vår Gud för att gå bort och tjäna dessa hednafolks gudar. Bland er får det inte finnas någon rot som frambringa gift och malört,

¹⁹ så att någon som hör detta edsförbunds ord välsignar sig i sitt hjärta och tänker att det ska gå väl för honom där han vandrar i sitt hjärtas hårdhet, för då ska hela landet, både vått och torrt, förgås.

²⁰ HERREN ska inte vara villig att förlåta honom. HERRENS vrede och lidelse ska då vara som en rykande eld mot den mannen, och varje förbannelse som är uppskriven i denna bok kommer att vila på honom, och HERREN ska utplåna hans namn under himlen.

²¹ HERREN ska avskilja honom från alla Israels stammar och låta honom drabbas av olycka, enligt

alla förbannelserna i det förbund som är uppskrivet i denna lagbok.

²² Det kommande släktet, era barn som växer upp efter er, och främlingen som kommer från ett avlägset land ska se detta lands plågor och de sjukdomar som HERREN slagit landet med.

²³ Hela landet ska vara förbränt med svavel och salt, det kan inte besås eller ge någon gröda och ingen växtlighet kan skjuta upp – en ödeläggelse som när HERREN i sin vrede och harm ödelade Sodom och Gomorra, Adma och Sebojim.

²⁴ Alla folk ska då säga: "Varför har HERREN gjort så mot detta land? Varför brinner hans vrede så starkt?"

²⁵ Och man ska svara: "Därför att de övergav det förbund som HERREN, deras fäders Gud, slöt med dem när han förde dem ut ur Egyptens land.

²⁶ De gick bort och tjänade andra gudar och tillbad dem, gudar som de inte kände och som han inte hade tilldelat dem.

²⁷ Därför upptändes HERRENS vrede mot detta land, så att han lät varje förbannelse som är uppskriven i denna bok komma över det.

²⁸ Och HERREN ryckte upp dem ur deras land med vrede och harm och stor förtörnelse och förkastade dem till ett annat land, så som nu har skett."

²⁹ Det fördolda hör HERREN vår Gud till. Men det uppenbarade gäller för oss och våra barn till evig tid, för att vi ska följa alla ord i denna lag.

29:23 1 Mos 19:23f, Hos 11:8. **29:23** Ödelade Sodom och Gomorra Se 1 Mos 14. Adma och Sebojim var grannstäder (1 Mos 14:8).

29:24 1 Kung 9:8f, Jer 22:8f. **29:29** Ps 147:19f.

30

Hör Guds ord - det gäller livet

¹ När allt detta kommer över dig, välsignelsen och förbannelsen som jag har förelagt dig, ska du ta det till ditt hjärta bland alla de hednafolk dit HERREN din Gud har fördrivit dig.

² Du ska då vända om till HERREN din Gud och lyda hans röst i allt som jag i dag befäller dig, du och dina barn, av hela ditt hjärta och av hela din själ.

³ Då ska HERREN din Gud göra slut på din fångenskap och förbarma sig över dig. HERREN din Gud ska då åter samla dig från alla folk dit han har skingrat dig.

⁴ Även om dina fördrivna skulle vara vid himlens ände kommer HERREN din Gud att samla dig därifrån och hämta dig därifrån.

⁵ HERREN din Gud ska föra dig in i det land som dina fäder har haft till besittning, och du ska besitta det. Han ska göra dig gott och föröka dig mer än dina fäder.

⁶ HERREN din Gud ska omskära ditt hjärta och dina efterkommandes hjärtan, så att du älskar HERREN din Gud av hela ditt hjärta och av hela din själ. Då ska du få leva.

⁷ Och HERREN din Gud ska lägga alla dessa förbannelser på dina fiender och på dem som hatar och förföljer dig.

30:1 3 Mos 26:40f, 5 Mos 28:2f, 15f. **30:3** Ps 106:45f, Jer 29:14, 31:23, 32:37. **30:6** 5 Mos 10:16, Jer 4:4, 32:29, Hes 11:19, 36:26, Rom 2:29, Fil 3:3, Kol 2:11. **30:6** omskära ditt hjärta En inre förvandling till trohet mot förbundet (Jer 4:4, Hes 36:26f, Rom 2:29).

⁸ Du ska på nytt lyssna till HERRENS röst och följa alla hans bud som jag i dag ger dig.

⁹ HERREN din Gud ska ge dig överflöd i allt du företar dig och då det gäller dina barn, avkomman från din boskap och grödan från din mark. Så som HERREN fröjdade sig över dina fäder, ska han åter fröjda sig över dig och göra dig gott,

¹⁰ när du lyssnar till HERREN din Guds röst och håller hans bud och stadgar som är skrivna i denna lagbok, och vänder om till HERREN din Gud av hela ditt hjärta och av hela din själ.

¹¹ Det bud som jag i dag ger dig är inte för svårt för dig, och det är inte långt borta.

¹² Det är inte i himlen, så att du behöver säga: "Vem vill för oss stiga upp till himlen och hämta det åt oss och låta oss höra det, så att vi kan följa det?"

¹³ Ordet är inte heller på andra sidan havet, så att du behöver säga: "Vem vill för oss fara över till andra sidan havet och hämta det åt oss och låta oss höra det, så att vi kan följa det?"

¹⁴ Nej, ordet är dig mycket nära, i din mun och i ditt hjärta, så att du kan följa det.

¹⁵ Se, jag lägger i dag fram för dig livet och det goda, döden och det onda,

¹⁶ då jag i dag befäller dig att älska HERREN din Gud, att vandra på hans vägar och hålla hans bud och stadgar och rådslut, för att du ska leva och föröka dig och för att HERREN din Gud ska välsigna

30:9 5 Mos 28:11, Jer 32:41.

30:11 Jes 45:19.

30:12 Rom 10:6f.

30:14 inte i himlen ... nära, i din mun Uttrycken citeras av Paulus i Rom 10:6f.

dig i det land dit du kommer för att ta det i besittning.

¹⁷ Men om ditt hjärta vänder sig bort och du inte vill höra, och om du blir förledd och tillber andra gudar och tjänar dem,

¹⁸ så förklarar jag för er i dag att ni förvisso ska förgås. Ni kommer inte att leva länge i det land dit du drar över Jordan för att komma och ta det i besittning.

¹⁹ Jag tar i dag himmel och jord till vittne mot er att jag har förelagt dig liv och död, välsignelse och förbannelse. Välj då livet, så att du och dina efterkommande får leva,

²⁰ genom att du älskar HERREN din Gud och lyssnar till hans röst och håller dig till honom. Detta betyder liv och lång levnad för dig, så att du får bo i det land som HERREN med ed har lovat att ge dina fäder, Abraham, Isak och Jakob.

31

Josua blir Moses efterträdare

¹ Mose gick i väg och talade dessa ord till hela Israel.

² Han sade till dem: "Jag är i dag hundratjugo år. Jag kan inte längre vara ledare och anförare, och HERREN har sagt till mig: 'Du ska inte komma över denna Jordan.'

³ Men HERREN din Gud går själv framför dig. Han ska förgöra dessa folk för dig och du ska driva

bort dem. Josua ska anföras dig, som HERREN har sagt.

⁴ HERREN ska göra med dem så som han gjorde med Sichon och Og, amoreernas kungar, och med deras land när han lät dem gå under.

⁵ HERREN ska överlämna dem till er och ni ska göra med dem alldeles så som jag har befallt er.

⁶ Var starka och frimodiga, var inte rädda eller förskräckta för dem, för HERREN din Gud går själv med dig. Han ska inte lämna dig eller överge dig.”

⁷ Sedan kallade Mose till sig Josua och sade till honom inför hela Israel: ”Var stark och frimodig, för du ska gå in med detta folk i det land som HERREN med ed har lovat deras fäder att ge dem, och du ska utskifta det åt dem som arv.

⁸ HERREN går själv framför dig och han ska vara med dig. Han ska inte lämna dig eller överge dig. Var inte rädd eller förfärad.”

Läsningen av lagen

⁹ Mose skrev denna lag och gav den åt prästerna, Levi söner, som bar HERRENS förbundsark, och åt alla de äldste i Israel.

¹⁰ Och Mose befallde dem och sade: ”Vid slutet av vart sjunde år, när friåret är inne, vid lövhyddohögtiden,

¹¹ då hela Israel kommer för att träda fram inför HERREN din Guds ansikte på den plats som han utväljer, då ska du läsa upp denna lag inför hela

31:4 4 Mos 21:24, 35. **31:5** 5 Mos 7:2f. **31:6** 5 Mos 7:21, Jos 1:5, Hebr 13:5. **31:6** ska inte lämna dig eller överge dig Citeras i Hebr 13:5. **31:7** 4 Mos 27:23, 5 Mos 1:38, 3:28, Jos 1:6. **31:10** 5 Mos 15:1f. **31:11** 5 Mos 16:16, Neh 8:1, 7f, 18. **31:11** läsa upp denna lag Lagen lästes upp t ex av Josua (Jos 8:34), Josia (2 Kung 23:2) och Esra (Neh 8).

Israel så att de hör den.

¹² Samla folket, män, kvinnor, barn och främlingen som är hos dig inom dina portar, så att de får höra och så lär sig frukta HERREN er Gud och noggrant följer alla ord i denna lag.

¹³ Också deras barn, som ännu inte känner den, ska höra och lära sig den så att de fruktar HERREN er Gud så länge ni lever i det land dit ni drar över Jordan för att ta det i besittning.”

Herrens sista ord till Mose

¹⁴ HERREN sade till Mose: ”Se, tiden är nära då du ska dö. Kalla på Josua och inställ er i uppenbarelsetältet, så ska jag insätta honom i hans ämbete.” Mose gick då med Josua och inställde sig i uppenbarelsetältet.

¹⁵ Då visade sig HERREN i tältet i en molnpelare, och molnpelaren blev stående vid ingången till tältet.

¹⁶ Och HERREN sade till Mose: ”Se, när du har gått till vila hos dina fäder kommer detta folk att resa sig och trolöst följa främmande gudar i det land dit de kommer. De kommer att överge mig och bryta det förbund som jag har slutit med dem.

¹⁷ Min vrede ska den dagen upptändas mot dem, och jag ska överge dem och dölja mitt ansikte för dem så att de förgås. Olyckor och lidande i mängd ska drabba dem. Då ska de säga: Är det inte för att vår Gud inte är med oss som dessa olyckor har drabbat oss?

¹⁸ Den dagen ska jag helt dölja mitt ansikte på grund av allt det onda som de har gjort genom att vända sig till andra gudar.

19 Skriv nu upp åt er denna sång, lär Israels barn den och lägg den i deras mun. Den ska så bli för mig ett vittne mot Israels barn.

20 När jag har fört dem in i det land som jag med ed har lovat åt deras fäder, ett land som flödar av mjölk och honung, och de äter och blir mätta och feta, ska de vända sig till andra gudar och tjäna dem och förakta mig och bryta mitt förbund.

21 När då olyckor och lidande i mängd drabbar dem, ska denna sång vara ett vittnesbörd mot dem, för deras efterkommande ska inte glömma den. Jag vet nämligen vilka tankar de umgås med redan nu, innan jag har fört dem in i det land som jag med ed har lovat dem.”

22 Den dagen skrev Mose ner sången och lärde Israels barn den.

23 Och han insatte Josua, Nuns son, i ämbetet och sade: ”Var stark och frimodig, för du ska föra Israels barn in i det land som jag med ed har lovat åt dem. Och jag är med dig.”

24 Sedan Mose till alla delar hade skrivit ner orden i denna lag i en bok,

25 befallde han leviterna som bar HERRENS förbundsark och sade:

26 ”Ta denna lagbok och lägg den vid sidan av HERREN er Guds förbundsark. Den ska ligga där som ett vittnesbörd mot dig,

27 för jag vet att du är upprorisk och hårdnackad. Se, ännu medan jag lever bland er har ni varit upproriska mot HERREN. Hur mycket mer ska ni då inte bli det efter min död!

²⁸ Kalla samman till mig alla de äldste i era stammar, liksom era förmän, så att jag får tala dessa ord till dem och ta himmel och jord till vittnen mot dem.

²⁹ Jag vet att ni efter min död kommer att göra det som är fördärligt och vika av från den väg som jag har befallt er att gå. Därför ska olycka drabba er i kommande dagar, när ni gör sådant som är ont i HERRENS ögon och väcker hans vrede genom era gärningar.”

Moses avskedssång

³⁰ Inför Israels hela församling talade Mose denna sångs ord från början till slut.

32

¹ Lyssna, ni himlar, jag vill tala!

Hör, du jord, min muns ord!

² Som regnet ska min lära droppa,
som daggen ska mitt tal flöda,
som rikligt regn på grönska,
som regnskurar på gräs.

³ HERRENS namn ska jag förkunna.
Ge ära åt vår store Gud!

⁴ Han är Klippan,
fullkomliga är hans gärningar,
för alla hans vägar är rätta.
En trofast Gud utan svek,
rättfärdig och rättvis är han.

⁵ De har handlat illa mot honom,

32:1 5 Mos 31:28, Jes 1:2.

32:3 Ps 34:4.

32:4 Ps 92:16.

32:5

2 Mos 32:9, Jes 1:3f, Matt 12:39, Fil 2:15.

- de är inte hans barn utan en skam,
ett förvänt och avogt släkte.
- 6 Är det så du lönar HERREN,
du dåraktiga och ovisa folk?
Är han inte din Far
som skapade dig,
han som danade och formade dig?
- 7 Kom ihåg forna dagar.
Ge akt på gångna släktens år.
Fråga din far,
han ska berätta för dig,
dina äldste, de ska säga dig det.
- 8 När den Högste gav arvslotter
åt folken,
när han spred ut människors barn,
då utstakade han gränserna
för folken
efter antalet av Israels barn,
- 9 för HERRENS del är hans folk,
Jakob är hans arvedels lott.
- 10 Han fann honom i öknens land,
i ödslig, tjutande ödemark.
Han omslöt honom
och tog honom i sin vård,
han bevarade honom
som sin ögonsten.
- 11 Som en örn väcker upp sitt bo

32:6 Mal 1:6. **32:8** 1 Mos 11:8. **32:8** Israels barn Andra
handskrifter (Septuaginta och Qumran): "Guds söner" (änglarna).

32:9 2 Mos 19:5f, 1 Petr 2:9. **32:10** sin ögonsten Ordagrant: "den
lille mannen i sitt öga", alltså den känsliga pupillen. **32:11**
2 Mos 19:4, Jes 63:9.

- och svävar över sina ungar,
så bredde han ut sina vingar
och tog emot honom
och bar honom på sina fjädrar.
- 12 Endast HERREN ledde honom,
ingen främmande gud
vid hans sida.
- 13 Han lät honom gå fram
över landets höjder
och äta av markens gröda.
Han lät honom suga honung
ur berget
och olja ur den hårda klippan.
- 14 Han gav honom gräddmjölk av kor
och sötmjölk av får
med det bästa av lamm,
baggar från Bashan och bockar,
det bästa och finaste vete.
Druvors blod fick du dricka,
skummande vin.
- 15 Då blev Jeshurun fet och slog bakut.
Du blev fet och tjock och stinn.
Han övergav Gud, sin skapare,
och föraktade
sin frälsnings klippa.
- 16 De retade honom

32:13 landets höjder En stark position med överblick (Dom 5:18, Ps 18:34). Bergsbygden var den första delen av landet som intogs av israeliterna (Dom 1:19). **32:13** honung ur berget och olja ur ... klippan Bikupor i klippskrevor och olivträd på bergshöjder.

32:14 baggar från Bashan Golanhöjderna, där det bästa betet fanns (jfr Amos 4:1). **32:15** Jeshurun Poetiskt namn på Israel, troligen bildat av Jashár, "rätträdig".

- med främmande gudar,
väckte hans vrede med vidrigheter.
- 17 De offrade åt onda andar
som inte är Gud,
åt gudar de inte kände,
nya gudar som nyss kommit till
och som era fäder inte fruktade.
- 18 Du övergav Klippan
som födde dig,
du glömde Gud som gav dig livet.
- 19 HERREN såg det och förkastade dem,
eftersom hans söner och döttrar
hade kränkt honom.
- 20 Han sade:
Jag ska dölja mitt ansikte för dem,
jag ska se vilket slut de får,
för de är ett förvänt släkte,
barn utan trohet.
- 21 De har provocerat mig
med gudar som inte är gudar,
väckt min vrede
med sina tomma avgudar.
Därför ska jag provocera dem
med det som inte är ett folk,
med ett dåraktigt hednafolk
ska jag väcka deras förtret.
- 22 För en eld är tänd av min vrede,
den brinner till dödsrikets djup.
Den förtär jorden med dess gröda

32:17 Ps 106:37, 1 Kor 10:20. **32:17** fruktade Annan översättning:
"kände till". **32:21** Rom 10:19. **32:21** Citeras av Paulus
i Rom 10:19 i samband med hedningarnas frälsning. **32:22**
Jer 15:14, 17:4.

- och sätter bergens grundvalar
i brand.
- 23 Jag ska hopa olyckor över dem,
jag ska skjuta mina pilar
mot dem.
- 24 Svält ska drabba dem,
feberglöd förtära dem,
pest som bittert pinar.
Jag ska sända vilddjurens tänder
mot dem
och gift från ormar
som krälar i stoftet.
- 25 Ute ska svärdet dräpa deras barn,
inne gör skräcken det.
Unga män och jungfrur förgås,
spädbarn och grånade män.
- 26 Jag skulle säga:
Jag ska skingra dem,
utplåna minnet av dem
bland människor,
- 27 om jag inte fruktade
fiendens hån,
att deras ovänner
skulle misstolka det och säga:
Vår hand är mäktig,
det var inte HERREN
som gjorde allt detta.
- 28 De är ett rådlöst folk,
och förstånd finns inte i dem.
- 29 Vore de visa skulle de inse detta,
de skulle förstå vilket slut

- de måste få.
30 Hur kan en jaga tusen framför sig,
två driva tiotusen på flykten,
om inte deras Klippa
hade sålt dem,
HERREN hade utlämnat dem?
31 Våra fienders klippa
är inte som vår Klippa,
det kan de själva döma om,
32 för deras vinstock
är från Sodoms vinstock
och från Gomorras fält.
Deras druvor är giftiga druvor,
deras klasar är beska.
33 Deras vin är ormars etter,
kobrors grymma gift.
34 Sådant ligger förvarat hos mig,
förseglat i mina förrådshus.
35 Min är hämnden
och vedergällningen
vid tiden då deras fot ska vackla,
för deras olyckas dag är nära,
det som väntar dem
kommer med hast.
36 HERREN ska ta sig an sitt folks sak
och förbarma sig
över sina tjänare,
när han ser att deras kraft är borta
och att ingen finns kvar,
varken slav eller fri.

32:32 Hes 16:49. **32:35** Rom 12:19, Hebr 10:30. **32:35** Min är hämnden Citeras i Rom 12:19 och Hebr 10:30. **32:36** 2 Kung 14:26.

- 37 Då ska han fråga:
Var är deras gudar,
klippan som de flydde till,
- 38 de som åt deras slaktoffers fett
och drack deras
dryckesoffers vin?
De får komma och hjälpa er,
de får vara ert beskydd.
- 39 Se nu: Jag, jag är Gud,
det finns ingen Gud
vid sidan av mig.
Jag dödar och jag gör levande,
jag slår och jag helar.
Ingen kan rädda ur min hand.
- 40 Se, jag lyfter min hand
mot himlen och säger:
Så sant jag lever för evigt:
- 41 När jag vässat
mitt flammande svärd
och min hand skipar rätt,
ska jag ta hämnd på mina ovänner
och straffa dem som hatar mig.
- 42 Jag ska göra mina pilar
berusade av blod,
mitt svärd ska mätta sig av kött,
av fallnas och fångnas blod,
av fiendehövdingars huvuden.

32:38 Dom 10:14. **32:38** de som åt Hednagudar ansågs beroende av sina offer, till skillnad från Israels Gud (Ps 50:9f). **32:39** 5 Mos 4:35, 1 Sam 2:6, Jes 45:5, Hos 6:1f. **32:40** Upp 10:5f.

43 Jubla, ni hednafolk
tillsammans med hans folk,
för han hämnas sina tjänares blod.
Han tar hämnd på sina ovänner
och bringar försoning för sitt land,
sitt folk.

44 Mose kom tillsammans med Hosea, Nuns son,
och talade hela denna sångs ord inför folket.

45 Och när Mose hade talat alla dessa ord till hela
Israel,

46 sade han till dem: "Lägg på hjärtat alla de ord
som jag i dag gör till vittnen mot er, så att ni
befaller era barn att hålla fast vid och följa alla ord
i denna lag.

47 Detta är inte ett tomt ord för er, det gäller ert liv.
Genom detta ord ska ni få ett långt liv i det land, dit
ni nu går över Jordan för att ta det i besittning."

Gud talar om Moses död

48 Samma dag talade HERREN till Mose och sade:

49 "Stig upp här på Abarimberget, på berget Nebo
i Moabs land mitt emot Jeriko, så ska du få se
Kanaans land som jag ger åt Israels barn till besit-
tning.

32:43 Ps 9:13, Rom 15:10, Upp 19:2. **32:43** Septuaginta tillägger
i början av versen: "Jubla, ni himlar, tillsammans med honom!
Alla Guds söner ska tillbe honom." Citeras i Hebr 1:6 som profeta
om Kristus. **32:43** Jubla, ni hednafolk tillsammans med
hans folk Citeras av Paulus i Rom 15:10. **32:44** 4 Mos 13:17.

32:44 Hosea Variant på namnet Josua, hans ursprungliga namn
(4 Mos 13:17). **32:46** 5 Mos 6:6f, 11:18f, 31:26. **32:47** Hebr 4:12.

32:49 4 Mos 27:12f. **32:49** Abarimberget ... Nebo Bergskedja och
topp ca en mil öster om Döda havets nordspets.

⁵⁰ Du ska dö där på berget dit du stiger upp, och du ska samlas till ditt folk, liksom din bror Aron dog på berget Hor och samlades till sitt folk.

⁵¹ Detta sker för att ni var trolösa mot mig mitt bland Israels barn vid Meribas vatten vid Kadesh i öknen Zin, eftersom ni inte höll mig helig bland Israels barn.

⁵² Du ska se landet rakt framför dig, men du ska inte komma in dit, till det land som jag ger åt Israels barn.”

33

Mose välsignar Israel

¹ Detta är den välsignelse som gudsmannen Mose uttalade över Israels barn före sin död.

² Han sade:

HERREN kom från Sinai,
han gick upp över dem från Seir.
Han strålade fram från berget Paran,
ur skaran av mångtusen heliga.
På hans högra sida
brann i eld en lag för dem.

³ I sanning älskar han folken.
Alla hans heliga är i din hand.
De faller ner vid din fot,
de tar emot av dina ord.

⁴ Mose gav oss en lag,
en arvedel för Jakobs församling.

32:50 4 Mos 20:25f, 33:38f. **32:50** Aron dog på berget Hor Se
4 Mos 20:23f, 33:38. **32:51** 4 Mos 20:12f. **32:51** trolösa ... vid
Meribas vatten Se 4 Mos 20, Ps 106:32. **32:52** 5 Mos 34:4. **33:1**
1 Mos 49:1f. **33:2** Dan 7:10, Hab 3:3, Apg 7:53, Gal 3:19.

- ⁵ Han blev kung i Jeshurun
när folkets huvudmän samlades,
Israels alla stammar.
- ⁶ Låt Ruben leva och inte dö.
Men hans män blir en liten skara.
- ⁷ Detta sade han om Juda:
Hör, o HERRE, Juda röst,
låt honom komma till sitt folk.
Med sina händer strider han
för dem.
Bli hans hjälp mot hans fiender.
- ⁸ Om Levi sade han:
Dina tummim och dina urim
tillhör din trogne
som du prövade i Massa,
som du kämpade med
vid Meribas vatten,
- ⁹ han som sade om sin far och sin mor:
'Jag ser dem inte',
som inte ville kännas vid
sina bröder
eller veta av sina barn,
för de tog vara på ditt ord
och höll ditt förbund.
- ¹⁰ De ska lära Jakob dina förordningar
och Israel din lag.

33:8 2 Mos 17:7, 28:30, 4 Mos 20:13. **33:8** Dina tummim Andra handskrifter (så Septuaginta): "Ge Levi dina tummim". **33:8** tummim ... urim Två stenar, kanske ljus och mörk, som användes för att söka Guds vilja genom lottkastning (4 Mos 27:21, 1 Sam 28:6, Ords 16:33). **33:9** 2 Mos 32:25f, Matt 10:37, 19:29, Luk 14:26. **33:9** inte ville kännas vid sina bröder Vid Guds straffdom efter guldkalven (se 4 Mos 32:27).

De ska bära fram rökelse
för din näsa
och heloffer på ditt altare.

11 Välsigna, o HERRE, hans kraft,
låt hans händers verk behaga dig.

Krossa höfterna
på hans motståndare
så att hans fiender
inte kan resa sig.

12 Om Benjamin sade han:
HERRENS älskade
ska bo i trygghet hos honom
som alltid skyddar honom.
Mellan hans höjder ska han bo.

13 Om Josef sade han:
Må hans land
bli välsignat av HERREN
med himlens ädlaste gåvor,
med dagg,
med gåvor från djupet
som ligger där nere,

14 med solens finaste skördar
och månvarvens finaste frukter,

15 med de uråldriga bergens
yppersta skatter
och de eviga höjdernas
finaste frukt,

16 med jordens finaste frukt
och all dess fullhet,

33:10 för din näsa Annan Översättning (så Septuaginta): "för din vrede" (jfr 4 Mos 16:46). **33:16** 2 Mos 3:2f, Apg 7:30.

- med nåd från honom
som bodde i busken.
Låt detta komma
över Josefs huvud,
över hjässan på fursten
bland bröder.
- 17 Härlig är den förstfödde
bland hans tjurar,
som vildoxens är hans horn.
Med dem stångar han folken,
också dem som bor
vid jordens ändar.
Sådana är Efraims tiotusenden,
sådana Manasses tusenden.
- 18 Om Sebulon sade han:
Gläd dig, Sebulon, när du drar ut,
och du Isaskar i dina tält.
- 19 De bjuder in folk till sitt berg,
där offrar de rätta offer,
för de suger till sig havens rikedom
och skatter dolda i sanden.
- 20 Om Gad sade han:
Lovad är han
som gav rymligt land åt Gad!
Han bor som en lejonhona
och krossar både arm och hjässa.
- 21 Han utsåg den bästa delen
åt sig själv,
för där var hans
härskarlott förvarad.

33:16 bodde i busken Den brinnande busken där Gud uppenbarade sig för Mose (2 Mos 3). **33:17** 4 Mos 23:22, 24:8. **33:21** 4 Mos 32:16f.

När folkets huvudmän
kom samman,
utförde han HERRENS rätt
och hans domar med Israel.

22 Om Dan sade han:
Dan är ett ungt lejon
som rusar ner från Bashan.

23 Om Naftali sade han:
Naftali har fått riklig nåd
och full välsignelse av HERREN.
Väster och söder
ska du ta i besittning.

24 Om Asher sade han:
Välsignad bland söner
är Asher.
Må han bli älskad av sina bröder
och doppa sin fot i olja.

25 Av järn och koppar
ska dina regler vara,
och som dina dagar din kraft.

26 Ingen är som Jeshuruns Gud,
han som far fram på himlen
till din hjälp,
på skyarna i sitt majestät.

27 En tillflykt är han, urtidens Gud,
och här nere råder
hans eviga armar.
Han ska jaga fienderna framför dig
och säga: Förgör dem!

33:22 Bashan Golanhöjderna. Dan flyttade senare till området nordväst om Bashan (se Dom 18). **33:27** Ps 90:1.

- 28 Så ska Israel bo i trygghet,
Jakobs källa lämnas ifred
i ett land med säd och vin,
under en himmel
som dryper av dagg.
- 29 Salig är du, Israel.
Vem är som du?
Du är ett folk
som har sin räddning i HERREN.
Han är din skyddande sköld,
ditt ärorika svärd.
Dina fiender ska krypa för dig,
och du ska gå fram
över deras höjder.

34

Moses död

- ¹ Mose gick från Moabs hedar upp på berget Nebo, på toppen av Pisga mitt emot Jeriko. Där lät HERREN honom se hela landet, från Gilead ända till Dan
- ² och hela Naftali och Efraims och Manasses land och hela Juda land ända till Västra havet,
- ³ och Negev och Jordanslätten, det vill säga lågslätten vid Jeriko, Palmstaden, ända till Soar.
- ⁴ Och HERREN sade till honom: "Detta är det land som jag med ed har lovat åt Abraham, Isak och Jakob när jag sade: Åt dina efterkommande ska

33:28 Jer 23:6, 33:16. **34:1** 5 Mos 3:27, 32:49. **34:1** se hela landet Från Nebo och Pisga ser man till Hermon i norr (Dan, ca 15 mil bort), Tabor och Gerissim i nordväst (Naftali och Efraim), Olivberget i väst (Juda) och En-Gedi i sydväst (Negev och Soar).

34:3 Dom 1:16, 2 Krön 28:15. **34:4** 1 Mos 12:7.

jag ge det. Jag har låtit dig se det med dina ögon, men dit in ska du inte komma.”

⁵ Och HERRENS tjänare Mose dog där i Moabs land, så som HERREN hade sagt.

⁶ Han begravde honom i dalen i Moabs land, mitt emot Bet-Peor. Men till denna dag har ingen fått veta var hans grav finns.

⁷ Mose var hundraåtta år när han dog. Hans ögon var inte skumma, hans livskraft inte försvunnen.

⁸ Israels barn sörjde Mose på Moabs hedar under trettio dagar. Sedan var gråtens dagar i sorgetiden efter Mose slut.

⁹ Josua, Nuns son, var fylld med vishetens ande, eftersom Mose hade lagt sina händer på honom. Och Israels barn lydde honom och gjorde som HERREN hade befallt Mose.

¹⁰ I Israel uppstod ingen mer profet som Mose, som HERREN kände ansikte mot ansikte -

¹¹ inte om man tänker på alla de tecken och under som HERREN sände honom att göra i Egyptens land för farao och alla hans tjänare och hela hans land,

¹² och på all den väldiga kraft och alla de stora och förunderliga gärningar som han gjorde inför hela Israel.

34:6 Jud v 9. **34:7** 5 Mos 31:2. **34:7** när han dog Kanske 1406 f Kr. Judasbrevet (vers 9) nämner en tvist om Moses kropp mellan djävulen och ärkeängeln Mikael. **34:8** 4 Mos 20:29. **34:9** 4 Mos 27:18f. **34:10** 2 Mos 33:11, 4 Mos 12:8.

Svenska Folkbibeln
The Holy Bible in Swedish, Svenska Folkbibeln
translation

copyright © 1996,1998,2015 Stiftelsen Svenska Folkbibeln, Stockholm, och
Stiftelsen Biblicum, Ljungby

Language: Svenska (Swedish)

Reviderad från Svenska Folkbibeln 98 och grundtexten. Gamla testamentet
© 1998, 2015, Stiftelsen Svenska Folkbibeln, Stockholm Nya testamentet ©
1996, 1998, 2015, Stiftelsen Svenska Folkbibeln, Stockholm, och Stiftelsen
Biblicum, Ljungby

2024-12-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Dec 2024 from source files
dated 18 Dec 2024

1f751582-bd9a-5655-ac63-85d69149ba09